Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 113 (13928) | 1975 оной майн 27, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

„СОЮЗ-18" НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Онгосын командир Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт, подполковник Климук Петр Ильич, бортинженер Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик космонавт Севастьянов Виталий Иванович гэгшэдhээ бүридэнхэй экипажай жолоодоhон «Союз-18» гэжэ замбуулинай онгосо 1975 оной майн 24-дэ Москвагай сагаар 17 час 58 минутада Советскэ Союзhаа табигдаба. «Союз-17» гэжэ транспортна онгосын ба «Салют-4» гэжэ замбуулинай станциин 1975 оной январиин 12-то хамтаараа ниидэхэ үеэр эхилэгдэhэн «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станцитай хэгдэдэг туршалгануудые саашадань үргэлжэлүүлхэ, мүн ниидэлгын элдэб шатануудта онгосын түхеэрэлгэнүүдые тааруулан табиха гээшэ «Союз-18» гэжэ онгосо ниидхүүлгын гол зорилго болоно.

«Союз-18» гэжэ онгосотой радио ба телевизионно найдамтай холбоон тогтоогдонхой.

Хоёр космонавтын бэе hайнууд. Онгосын түхеэрэлгэнүүд hайнаар хүдэлнэ, таhалганууд соохи байдалынь газарайхидал адлирхуу.

Космонавтнууд нүхэд П. И. Климук, В. И. Севастьянов ниидэлгынгээ программа бэелүүлжэ эхилбэ.

ПОДПОЛКОВНИК КЛИМУК ПЕТР ИЛЬИЧ

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт Пётр Ильич Климук 1942 ондо Брестскэ областиин Комаровка тосхондо түрэhэн байгаа. Черниговскэ сэрэгэй авиационно дээдэ училищи 1964 ондо дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ алба хээ.

Пётр Ильич 1965 ондо космонавтнуудай отрядта оруулагдаа hэн. 1973 онhоо Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ агаарай-сэрэгэй академидэ заочноор hурана.

1973 оной декабрь hарада П. И. Климук «Союз-13» гэжэ онгосын командир боложо, замбуулин соогуур ниидээ hэн.

Пётр Ильич Климук — 1963 онhоо Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда космонавтын эсэгэ наhа бараhан байгаа. Эхэнь — Марфа Ивановна Брестскэ областиин Комаровка тосхондо ажаhуудаг юм.

Пётр Ильичэй hамган — Лилия Владимировна Москвагай 1-дэхи медицинскэ институт дүүргэhэн. Тэрэ Звёздный хотодо хүдэлдэг. Космонавтын бүлэдэ долоотой Миша хүбүүн урган ехэ боложо байна.

СЕВАСТЬЯНОВ ВИТАЛИЙ ИВАНОВИЧ

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт Виталий Иванович Севастьянов 1935 ондо Свердловско областиин Красноуральск хотодо түрэhэн юм.

Москвагай авиационно институт 1959 ондо дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр Виталий Иванович конструкторска бюродо ажаллажа эхилээ. Удаань аспирантура дүүргэжэ, техническэ эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ абаhан байгаа.

В. И. Севасьянов «Союз-9» гэжэ онгосын бортинженер боложо, 1970 оной июнь hарада замбуулин соогуур түрүүшынхеэ ниидээ hэн.

В. И. Севастьянов — 1963 онhоо Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Космонавтын түрэлхид — Иван Григорьевич, Татьяна Георгиевна — пенсионернүүд.

Виталий Ивановичай hамган — Алевтина Ивановна «Новости» гэдэг хэблэлэй агентствэдэ хүдэлдэг юм. Севастьяновтанай арбан хоёртой Наташа басаганиинь hургуулида hурана.

„СОЮЗ-18" НИИДЭhЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ ТҮБ. (ТАСС) «Союз-18» гэжэ замбуулинай онгосо майн 25-да Москвагай сагаар 15 часта Газарые 14 удаа тойробо. Майн 24-нэй hүни ниидэлгын траекторие хубилгаhанай hүүлээр «Союз-18» гэжэ онгосын замай параметрнүүд иимэ:

— Газарай нюрууhаа эгээл саада захань (апогей) — 384 километр;

— Газарай нюрууhаа эгээл наада захань (перигей) — 322 километр;

— 91,3 минута соо Газарые тойрон дабшана;

— замайнь hөөлжүү — 51,6 градус.

— Союз-18 гэжэ онгосо дээрэ майн 25-да хүдэлмэриин үдэр 13 часта эхилбэ. Хараалагдаhан программаараа экипаж ажаллана гэжэ онгосын командир П. И. Климук радио-холбооной ээлжээтэ сеансда элидхэбэ.

Телеметрическэ мэдээсэлэй ба космонавтнуудай элидхэhэнэй ёhоор онгосын бухы түхеэрэлгэнүүд hайнаар хүдэлнэ. Нүхэд Климугай, Севастьяновай бэе hайнууд. «Союз-18» гэжэ замбуулинай онгосо ниидэлгээ үргэлжэлүүлhээр.

РЕПОРТАЖ

ХАРТААБХАШАНАЙ ЗВЕНОДО

Үдэ боложо, наранай элшэ шангадаа оронхой. Полиин дундуур ябаhан хоёр агрегадай хойно хара шорой тооhорногүй. Хартаабха таридаг машинын гэшхүүр дээрэ байhан хоёр басагад нюдэнэйнгөө шэлнүүдые пулаад дээрээ үргэнхэй, ехэл анхаралтайгаар ажалланад.

— Энэ hүниндөө хахалагдаhан шэнгтэй газар. Тиимэhээ тооhорногүй бшуу, — гэжэ ажахын ахамад агроном И. М. Козлов хэлэнэ. — Хахалалга тарилга хоёрой хоорондохи забhарые удаарууулбал, баян ургаса хүлеэhэнэй дэмы. Тиимэhээ бидэ жэл бүри hүни хахалаад, үглөөгүүр хартаабхаяа таридагбди. Эндэ 78 гектар газар. Нёдондо кукуруза таригдаhан. Гектар бүридэ 30 тонно наг шэбхэ, хахалжа байхадаа 2 центнер хлористо кали оруулагдаа. Иван Мартемьянович хартаабха ургуулдаг өөhэдынгөө агротехникэ тухай хөөрэжэ ябаха зуураа, тарилгын шанарые, хартаабхын хэр гүнзэгыдэ булагдаhые, зуруудай хэр сэхэ гараhые наринаар шалгана. Хоёрдохи зуруудта үрэhэн нэгэ жэгдээр, адли гүнзэгыдэ булагданагүй. Зүбөөр тааруулжа үгэхэ байна гэбэ.

Ахамад агрономтой хөөрэлдэhөөр, тарилгын шанар шалгаhаар байтарнай түрүүшын агрегат полиин захада буулгагдаhан хартаабхын хажууда ерэжэ тогтобо. «Беларусь» тракторай кабинаhаа үндэршэг бэетэй, душэндөө дүтэлжэ ябаhан шарайтай, хурса харасатай хүн хүнгэхэнөөр hүрөөд буушаба. Танилсаhанай хэрэггүй. Хартаабхашадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ оло дахин түрүүлжэ, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн И. П. Козловые бидэ hайн танихабди. Иван Панкратович колхоздоо хартаабхашадай звеное арбаад жэлдэ хүтэлбэрилнэ. Ажалай баян дүршэлтэй, жэл бүри үндэр ургаса хуряадаг бэрхэ механизатор. Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай бэрхэтэй байбашье гектар бүриhөө 90 центнер ургаса хуряажа шадаhан. Үрэhэнэй ашагдаха, ахамад агрономой хоёрдохи зуруудта хартаабха гоожуулдаг түхеэрэлгэ зүбөөр тааруулха hамбаанда звеное даагшатай ажал тухайнь хэдэн үгэ андалдабабди.

— Звенодо 78 гектар даалгагданхай. Майн 5-hаа хартаабхаяа тарижа эхилээбди. Үдэр бүри 5 гектар тариха даабаряа дүүргэнгүй ажалаа зогсоодоггүйбди. Мүнөө жэлдэ га бүриhөө 90 центнерhээ бага бэшэ ургаса абаха зорилготойбди. hүүлшын гектарнууд үлөө. Нүгөөдэрhөө түрүүшын борнойлго хэжэ захалхабди. Гектар бүридэ 27 центнер үрэhэ таринабди. Багадуулжа огто болохогүй. Үрэhэнэй шанарта бидэ гол анхаралаа хандуулдагбди. Хартаабха томо жэжэ зэрэгээ илгагдаhан, тус бүридөө 50—80 грамм шэгнүүртэй байха зэргэтэй, — гэжэ звеное даагша Иван Панкратович хөөрэнэ.

Хартаабха тариха агротехникые агрономhоо дутуугүй hайнаар шудалhан звеное даагша Козлов эрдэм ухаанай туйлалта, түрүүшүүлэй баян дүршэл ажалдаа шадамараар хэрэглэжэ, ямаршье жэлдэ баян ургаса хуряадаг. Зарим хартаабхашад тарилга хэхэдээ, полиин али захаhаа хахалагдаhые анхаралда абангүй, дайралдаhан талаhаань эхилдэг. Харин И. П. Козлов тингэдэггүй, заабол хүндэлөөшэнь таридаг. Тиихэдээ трактораа нэгэ скорость дээрэнь ябуулжа, зуруудаа шугамдал сэхэ гаргадаг. Тиихэдэнь зурууд хоорондын элдүүрилгэ hайнаар хэгдэхэ, хартаабхын үндэhэн гэмэлтэхэгүй бшуу. Звеногой гэшүүд бухы участогаа гурба дахин борнойлдог гуримтай. Тарилга хэжэ дүүргэhээр лэ түрүүшын, эндэ тэндэ ургасын гаража эхилэмсээр хоёрдохи, эшэнүүдэй булта гарахада гурбадахи борнойлго хэдэг. Тиимэhээ полидонь нэгэшье буртаг үбhэн байдаггүй. Гадна зундаа культиватораар 2—3 дахин зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэдэг, хэдэн удаа уhалдаг.

«Искра» колхоз гансал ороохо тарья ехээр ургуулжа абадаг бэшэ, харин хартаабхын баян ургаса хуряадаг. Хонхолынхид гүрэндэ хартаабха худалдаха табан жэлэйнгээ даабари үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргэhэн юм. Мүнөө жэлдэ ажахын 1-дэхи, 3-дахи тракторна тараан ажалай бригаданuудта 153 гектар хартаабха таригдажа, га бүриhөө 90 центнер ургаса абаха түсэбтэй. Бидэ эндэ тракторна 1-дэхи бригадын И. П. Козловой звеногой ажал тухай хөөрэбэбди. Нүгөөдэ 3-дахи бригадада ажалладаг Н. В. Антоновой звенодо хүдэлмэри баhал иимээр ябуулагдадаг. Колхоз эртынгээ ороохото ургамал тарилга хартаабхатаяа адли үглөө нүгөөдэрhөө дүүргэхэнь.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ЭРТЫН ТАРИЛГА ДҮҮРЭЭ, ПААРШЬЕ ХАХАЛАГДАНА

Бүрхэг, hалхитай хүйтэншэг үдэр. Шилсаана уулын үбэртэхи ехэ таряалан дээрэ хэдэн трактор газар хахалжа, зэлэ татан ябана. hалхинда үлеэгдэhэн хуа тооhон соо агрегадууд заримандаа харагдахаяа болишоно.

— Газарай хүрьhэнэй hалхинда үлеэгдэжэ ехээр хатахаhаань урда түргэнөөр хахалжа, таряанай үрэhэ тариха гэжэ оролдонобди. Энээхэн 100 гектар полиин хахалагдажа таригдахада эртымнай ороохото ургамал таригдажа дүүрэхэ юм. Эгээл мүнөө үедэ бороохон орожорхёо hаа, юун гээшэб, — гэжэ Хэжэнгын совхозой директор М. Г. Санжимитыпов хэлэнэ.

Майн 26-най мэдээгээр тус совхоздо хамта 5.479 гектарта эртын ороохо таряан, тэрэ тоодо 4000 шахуу гектарта шэнисэ таригдаа. Хабарhаа хойшо 3 мянга үлүүтэй гектар газар хахалагдаа.

Ажахы соогоо гурбадахи отделениинхид илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Эндэ 1.000 шахуу гектарта эртын тарилга хэгдээ, 485 гектарта паар хахалагдаа.

Энэ зураг дээрэ тус отделениин залуу трактористнар комсомол хүбүүд Батор Шойжитов (зүүн гарhаа), Даша-Цырен Цырендоржиев (баруун гарhаа).

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фототекст.

Хэжэнгын аймаг.

БАЯН УРГАСЫН ЭХИН

Хилээмэ талханай удаадахи хоол гээшэ гэжэ хүн зон хартаабхые дэмы тоолодоггүй. Тиимэhээ энэ табан жэл соо, мүн саашадаашье ороохо тараанай ургасые эрид дээшэлүүлхэтэеэ хамта, хартаабха элбэгээр ургуулжа байха зорилго колхоз, совхоз бүхэнэй урда табигданхай.

Манай совхоз урданhаа хойшо хартаабха яhала ехэ газарта тарижа, жэл бүри муу бэшэ ургаса абадаг байhан. Гэбэшье имагтал hүүлэй жэлнүүдтэ хартаабха ургуулха түсхай звенонуудые эмхидхэжэ, тэдэндэ газар, хэрэгтэй техникэ даалгажа үгөөд, зүб агротехникэ баримталан, таряалангаа hайнаар үтэгжүүлдэг болоод, ургасыень нилээд дээшэлүүлжэ шадаабди.

Нэн түрүүн хартаабха тариха, ургасынь хойноhоо харууhалха, хуряажа абаха, томо жэжээрнь илгаха хүдэлмэри хуу оньhон машинын хүсөөр хэгдэдэг болоод, бүхы дээрээ ургасань дээшэлээ, үсөөхэн хүн хүдэлөөд, ехэшье хартаабха ургуулжа абана, мүн тэрэнэйнгээ өөрынь үнэ сэнгые нилээд хямдаруулаа.

hүүлэй дүрбэ-табан жэлдэ манай хартаабхашад бүхы газарайнгаа гектар бүриhөө дунда зэргээр 130—150 центнер хартаабха хуряана. Жэшээнь, нёдондо бүхыдөө 20 мянга үлүүтэй центнер хартаабха бэлэдхэлэй пунктда тушаажа, энэ продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргээбди. Манай түрүү хартаабхашад В. Я. Суворов, К. С. Хлыстов гэгшэд жэл бүри гектарай 150—160 центнер ургаса хуряадаг юм.

Хартаабхын тогтууритай hайн ургаса абахын тула газарыень хахалха, элдүүрилхэ, тариха, үтэгжүүлхэ заабарине наринаар сахиха хэрэгтэй ааб даа. Бидэ бүхы 200 гектар газарайнгаа ургасыень хуряамсаараа намар hайнаар хахалдагбди. Тиигээд хабар эртэ тэрэнээ борнойлжо, шииг нойтыень барьяад, үрэhэ тарихынгаа урда дахин хахалдагбди. Мүн хабартаа хартаабхын бүхы газар дээрэ гектар бүридэнь 30 тонно хүрэтэр наг шэбхэ зөөжэ hайнаар тараанабди. Гадна гектар бүхэндэ 2 центнер холимол минеральна үтэгжүүлгэ (азотно, фосфорно болон калийна) оруулагдана. Хартаабхаяа нэгэ поли дээрэ хоёр-гурбан жэлдэ ургуулаад, ондоо газарта урилдагбди.

Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы 4 звенонуудай хартаабхаяа түлэг тарижа байнхай. Бүхы 200 гектарай хахадынь таригдаа. Бэрхэ хартаабхашан Василий Яковлевич Суворовой хүтэлбэрилдэг звеногойхид 50 гектар газарайнгаа 35 гектарынь таряа. Совхоз дотор үдэр бүри 20 hайса гаран гектар таригдана. Түрүүн тариhан газараа дары борнойлжо буртаг үбhэнэй үндэhэ үгы хэнэбди.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай ажахын механизатор-хартаабхашад гектар бүриhөө 120 центнер ургаса абаха түсэбтэй hаа, тэрэнээ үлүүлэн дүүргэхэ, га бүханhөө 150 центнерhээ бага бэшэ хартаабха хуряаха гэhэн социалис уялга абанхай.

И. СТУЛЕВ,
Кабанскын совхозой главна-агроном.

Партиин уряада харюу

...ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭ ...АРГАТАЙБДИ

...И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой ...глалгын цехэй эрхим машинист Леонид Иванович ...горский hаяшаг, майн 20-до түмэр замаар ашаа шэ... юhэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүүргэhэн тухай ...элидхэбэ. Тэрэнэй амжалтатай hайн ажал хэрэгүүд ...йнь «Сахилгаан хуудаhанда» бэшэжэ гаргаба. Мү... дээрээ цехэймнай 27 машинистнүүд юhэдэхи табан ...йнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргээд байна. ...түрүү хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгые манай коллек... бултадаа мэдээд байдаг. Түрүү машинистнүүдэй дүй ...шэлые халан абаха гэжэ залуушуул ехэ хүсэл эрмэл... гаргадаг. Энэнь ехэл hайшаалтай гэжэ hанагдана.

...анай локомотивна деподо эрдэм hургуулитай, залуу ...эжэлтэд олон. Эдэнэр хүсэ ехэтэй локомотивуудые ...гүйгөөр, түргэнөөр ябуулжа, арадай ажахыда шуха... ...эрэгтэй ашаа бүри ехээр шэрэхын тула яhала оролдо... Залуу мэргэжэлтэд аха заха нүхэдэйнгөө дүй дүршэ...нь халан абахые эрмэлзэдэг. Бэрхэ машинист Л. И. ...горский залуу мэргэжэлтэдтэ ехэ туhа хүргэдэг ... юм. Сүлөө сагтаа залуу машинистнүүдтэй хамта ...н харгыда гаралсадаг, локомотивуудые яажа жолоо...ень hургадаг байха юм.

...И. Шмигорский депогой бэрхэ машинистнүүдэй нэ...нь мүн болоно гэжэ дээрэ хэлээ hэм. Тэрэ локомо...удые түргэнөөр ябуулжа шадаhанайнгаа ашаар элект... элшэ хүсэ арьбалдаг байха юм. hарадаа 2000 кило...час электрын элшэ хүсэ арьбалха уялгатай юм. ... дээрээ 4500—5000 киловатт-час электрын элшэ ... арьбална. Л. И. Шмигорский байгша оной дүрбэн ... соо бусад нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгаржа, социа... мүрысөөндэ илажа гарана.

...й дүршэлтэй, иимэ урагшаа hанаатай хүдэлмэришэд ...й коллектив соо яhала олон болонхой. Бидэнэр локо...вуудай миин байха сагыень хорoохын, ехэ ашаа ... гарахын, электрын элшэ хүсэ арьбалхын тула ша... ...соогоол тэмсэнэбди. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэг...й партийна болон профсоюзай организацинууд ехэ ... хүргэдэг байха юм. Хэнэй ямараар хүдэлжэ байда...ь бидэ үдэр бүри мэдээд байдаг гээшэбди. Манай це... партийна болон профсоюзай организацинууд зураг...аруулха хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэнэ. Түрүү ...дэ ябаhан машинистнүүдэй, тэдэнэрэй туhалагша...нэрэ соло «Эдэнэр түрүү зэргэдэ» гэhэн тусгаар ...р дээрэ гаргагдана.

...анай хүдэлмэришэд өөр өөрын уялга абадаг байха ... Хүдэлмэришэн бүхэн, «миниин социалис уялга» гэhэн ...ар дэбтэртэйнүүд. Дэбтэрэй түрүүшын хуудаhан ... хүдэлмэришэнэй дүрэ зураг бии юм. Хүдэлмэришэ...эр зэргэ хүдэлжэ байhан тушаа hара бүри энэ дэб...оо бэшэгдэдэг. hайнаар хүдэлhэн, олониитын хэрэгтэ ...тэйгээр хабаадаhан хүдэлмэришэд олон балл абажа, ...өөндэ илажа гарадаг байха юм.

...лнуудые табижа, хүдэлмэришэнэй хэhэн ажалые ... гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ hанагдана. Хүдэл...шэнэй хэhэн ажал тон зүбөөр сэгнэгдэнэ. Тиимэhээ ...шье арсалдаан гарадаггүй. Жэшээлхэдэ, локомоти... часай туршада дунда зэргээр 49 километртэ ябуу...аа, машинистнүүд 4 балл абадаг байха юм. Энээн... түргэнөөр ябуулаа hаа, бүри ехэ балл абаха арга ...жо бии. Хэрбээ hарадаа 2000 киловатт-час электрын ... хүсэ арьбалаа hаа, 4 балл абанабди.

...шинист Л. И. Шмигорский апрель hара соо 5200 ...атт-час электрын элшэ хүсэ арьбалжа, аяар 16 балл ...hэн байха юм. Бүхы дээрээ Л. И. Шмигорский ... абажа, бэшэнэй дундаhаа эрхимлэhэн байха юм. ...мотивуудые бэе бэедээ сэбэрээр тушааха заншал би... бии. Машинистын кабина соо нэгэшье үлүү ду...умэн байха ёhогүй. Электродвигательнүүд шорой ...hоо ходо сэбэрлэгдэжэ байха зэргэтэй. Локомоти... сэбэрээр тушаадаг машинистнүүд үндэр балл аба... Хэрбээ муухайгаар локомотив тушаагаа hаа, ...ист хамтын суглаан дээрэ шүүмжэлэгдэдэг. Энэ ...алаа дабтаа hаа, машинистын туhалагшаар хүдэл...

...омотивуудые жолоодожо, түмэр замаар ашаа шэ... гээшэ тон ехэ харюусалгатай ажал юм. Эндэ жэжэ ... гэжэ байхагүй. Манай ашаглалгын цехэй маши...үүд энэ харюусалгаяа hайн мэдэнэ гээшэ. Тиимэ...дэрhөө үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр ажаллана.

18-дахи жэлээ М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомо... деподо хүдэлнэб. Паровозой кочегар ябаhан хүм. ... электровоз жолоодоноб. Локомотивуудые түргэ... ябуулжа, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаа ...ээр шэрэхын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр ...эб. Мүнөө машинистын 3-дахи классай үнэмшэлгэ ... тула бэлдэжэ байнаб. Сүлөө сагтаа элдэбын тех... литература шудалнаб. Илангаяа электротехникэ ...р мэдэхэ хэрэгтэй. Тэрэгүйгөөр локомотивуудые ...өөр ябуулха гээшэ бэрхэтэй болохо байна бшуу. ...р мүнөө 3500—3600 тонно ашаатай локомотивуу... жолоодонобди. Шадаал hаа ехэ ашаа абаха гэжэ ма... бүхэн эрмэлзэнэ. Энэ зорилгоёо бодото дээрэнь ...лхэ хэрэгтэмнай станциин дежурнанууд, диспетчер... вагонуудые бүридхэгшэд яhала ехэ туhа хүргэдэг. ...р бэе бэеэ hайнаар ойлголсоод, эбтэй эетэйгээр ... hаа, ехэ ашаа шэрэхэ дүүрэн арга боломжотой... ...жэ hанагшаб.

...дэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй табан hара дүү... байна. Манай депогой ашаглалгын цехэй коллек... ...гша оной эхинhээ муу бэшээр хүдэлжэ, арадай ...а шухала хэрэгтэй ашаа шэрэхэ даабаряа үлүү... ...үргээ. Би табан hарын туршада 12 мянган кило... ... электрын элшэ хүсэ арьбалааб. Локомотивуудые ... туршада дунда зэргээр 49 километр түргэнөөр ... аад, 50—51 километр ябуулдаг болонхойб.

...нэр локомотивуудые сүүдхэдээ 1000 километртэ ..., ехэ ашаа шэрэхын тула тэмсэжэ эхилhээр үни... ...и. Олон машинистнүүд энэ зорилгоёо бэелүүлжэ ...шье. Гэбэшье олон бэрхэшээлнүүд дайралдана. ... замай муудаhан рельснүүд зунай дулаан сагтэ ...энэ, үмхирhэн шпаланууд шэнэлэгдэнэ. Тиимэhээ ... ушар али олон дайралдана. Тиибэ яабашье ма... ...лектив ашаа шэрэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. ...ын элшэ хүсэн ехээр арьбалагдана.

...нэр юhэдэхи табан жэл соо ашаа шэрэхэ даабаряа ... оной ноябриин 2-то, түгэсхэхы жэлэй даабари де... ... 20-до дүүргэхээр социалис уялга абанхайбди. ...й локомотивна депогой коллектив партида, совет ... КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгатай танилса... ...рэнине сэхэл наринаар шудалжа, нэгэн дуугаар ...э байhанаа мэдүүлэн, социалис уялга абаhан бай... ...рэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ байhандаа урма ...бди. Саашадаа бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, бүхы ...зорилгонуудаа бэелүүлхэ гэhэн хүсэлэнтэйбди.

Г. МИТРОШИН,
...И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой машинист, коммунис ажалай ударник.

...ҮҮШЫН БОРООН

...оной майн 25—26-...лика доторнай хаа ... хура бороон оро...hэн энэ үе соо Хой... Хурамхаанда 15 ...миллиметр хүрэтэр ху... ...орохон байба. Мүн ... Турунтаевода — ...най Санага нию... 12, Хяагтада — 10, Хүдэри-Сомондо ...Петропавловка, Му...рэ, Нестерово, ...й адагта — 8, Түн...до — 7, Бэшүүр, ..., Улаан-Үдэ, Удинск, Закаменскда — 6, Цакир, Ново-Селенгинск, Орлик, Ивалгада — 5, Загарай, Онохой, Горячинск, Баргажанда — 4, Торидо, Доодо-Хүрбэдэ, Хэжэнгэдэ, Мондодо — 3, Михайловкада хоёр миллиметр шинг нойтон орожо, гандажа эхилhэн таряалан, сабшалан ундалуулба. Тиихэдэ Яруунын, Баунтын аймагуудта хура бороон оробогүй.

Л. ГОНЧАРОВА,
агрометеоролог.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

I. ҮҮСХЭЛ МҮНДЭЛЖЭЛ БАЙДАГ

Нёдондо намар энэ леспромхоз ехэ хүшэр байдалтай ушарба. Эртэ саhан ехээр унаа. Модо отолхо, шэрэхэ даабари аяар 3 мянган кубометрээр гээгдэлдэ ороо. Эгээл иимэ түгшүүрилтэй үедэ Соболихын модо бэлэдхэлэй пунктын коллектив урдань абаhан социалис уялгаяа хубилгаа. Жэлэй даабарие ноябриин 25-да дүүргэхэ, түсэбhөө үлүүлэн үшөө 8 мянган кубометр модо бэлэдхэхэбди гэжэ үгээ үгөө. Тиигээд шэнэ уялгаяа холо үлүүлээ hэн. 9,7 мянган кубометр модон отологдоо, 11,4 мянган кубометр шэрэгдээ бэлэй.

Соболихын пунктын ажалшадай үүсхэлые бэшэ коллективүүд халуунаар hайшаажа, тэдэнэй жэшээгээр хүдэлмэрөө эмхидхээ. Игэжэ леспромхоз жэлэйнгээ гүрэнэй түсэб, абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэhэн юм.

Теэд пунктын хүдэлмэришэд нагаад гэнтэ хүдэлмэриин хүндэ сагта иимэ ехэ уялга абаба гээшэб? Үүсхэлшэдтэй уулзаха, hонирхохо ушар болоо hэн.

— Хамтынгаа хэрэгэй таhалдалда орохо сагай болоод байхада сэдьхэл тэнигээн байлтай аал. Арга шадалаараал бэе бэедээ туhалалсаха, урагшань татаха гээшэ бултанаймнай хэрэг ха юм, — гэжэ бага комплексно бригадын бригадир А. М. Голубев хөөрөө hэн.

Ингэжэ хүдэлмэришэн хүн хэлэбэ бшуу. Ганса эдэ хэлэhэн үгэнүүд ажалша хүнэй hанал бодолые, хамтынгаа хэрэгэй түлөө али зэргын харюусалгатай байhые бодотоор гэршэлнэ. Предприятиингаа эзэдэй нэгэниинь би гэжэ гүн сэдьхэлээрээ мэдэрhэн лэ хүн иимэ ойлгомжодо абтаhан байна бшуу.

Коллективэйнгээ гэшүүн бүхэнииие иимэ шэнжэ шанартайгаар хүмүүжүүлхын, харюусалгынь дээшэлүүлхын түлөө эмхидхэлэй, ниитэ политическэ ехэ хүдэлмэри партийна организациин ябуулдаг байhаниинь эндэ харагдана.

Ажалшадай эрмэлзэл оролдолго хүгжөөхэ, тэдэнние үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха асуудалда леспромхозой партком анхаралаа онсо хандуулна. Энэ зорилгоор зарлагдаhан парткомой заседани дээрэ үргэнөөр хөөрэлдэжэ, тусхай хэмжээнүүдые хараалhан байна. Техническэ дэбжэлтые улам хурдадхаха асуудалаар hанамжаяа дурадхахыень бүхы хүдэлмэришэдтөө хандаа hэн. Энэ хүдэлмэрие тусхай комисси эмхидхээ. Уданшьегүй хүдэлмэришэдhээ дурадхалнууд, ажаглалтанууд орожо эхилээ. Тэдэнние бултыень нэгэдхэн согсолжо, тусгаар хэмжээ ябуулга хараалhан бэлэй.

Үйлэдбэриин асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдые үргэнөөр хабаадуулха тэдэнэртэй харилсаагаа бүри үргэдхэхэ шухала оньhо оложо шадаhыень энэ нэгэ жэшээ тодорхойлно. Мүнөө иимэ хэмжээ ябуулга тогтонижоо. Партком болон цехүүдтэхи партбюро ажалшадhаа орохон дурадхалнуудта тон анхаралтайгаар хандадаг, тэдэнние тусхай журналда тэмдэглэжэ абадаг. Дүүргэлтынь хойноhоо нарин хиналта тогтоодог гуримтай болонхой.

Хүдэлмэришэдэй нэгэ суглаанай болоходо автогаражай шофёр нүхэр Миронов модо шэрэдэг харгын нэгэ аюултай участогые хаажа, ондоо тээгүүр болгохо арга бэдэрхэ шухала болоо гэhэн дурадхал дирекциин анхаралда табиба. Тэрэниие шэнжэлжэ үзэхэдэ, тон зүб табигдаhан зүйл байшоо. Хүдэлмэришэнэй оруулhан энэ дурадхалай ёhоор шэнэ харгы татагдаа. Богони, аюулгүй, олон жэлдэ ашагламаар харгы болоо hэн.

Ингэжэ хүтэлбэрилэгшэд ба хүдэлмэришэд хоорондын харилсаан улам нарижан хүгжэнэ. Тэдэнэй хэлэhэн, дурадхаhан hанамжануудай үндэhөөр дары түргэн хэмжээн абтадаг, саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ, дирекциин ба парткомой заседани дээрэ ходо хэлсэгдэжэ байдаг шуу.

Леспромхозой дирекци, партком болон рабочком хадаа ажалшадайнгаа hуудал байдалаар, эрилтэ хэрэглэмжээрнь саг үргэлжэ hонирхожо, хөөрэлдэжэ байдаг нэгэ hайн гурим тогтоогоо. Хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдтэй гансал кабинет соогоо ушардаг бэшэ, харин хүдэлжэ байhан газартань сэхэ ошожо, уулзалга хэдэг шуу. Иимэ уулзалгын аша үрэнь ехэ. Хүншье сэдьхэлээ хананa, сагшье алмагдана. Имагтал хүдэлмэришэдэй эрилтээр зарим нэгэ тушаалтанние албанhаань сүлөөлхэшье ушар үзэгдэдэг.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи хүгжөөхэ ушарта ажалшадай суглаанууд нүлөөлхы ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Энэ леспромхоздо иимэ суглаан квартал соо заатал hаа 3—4 дахин зарлагдана. Эндэ үйлэдбэридэ, ажаhуудалда хабаатай асуудалнууд зүбшэгдэнэ. Хүдэлмэриин хэр ябажа байhан тухай, ямар зорилгын табигдажа байhан тухай, бэшэ коллективүүдэй байдал тухай мэдэхэ, hонирхохо дурагүй хэн байлтайб.

Хүдэлмэришэдэй суглаанай үүргэ дээшэлүүлхэ, олониитын эмхинүүдэй хүдэлмэри улам hайжаруулха асуудалнууд хадаа парткомой үдэр бүриин анхарал доро байдаг. Хирэ-хирэ болоод лэ парткомой заседани дээрэ эдээн тухай хөөрэлдэхэ ушар гарадаг. Теэд хамаг юумэн хамтын хүсөөр лэ бүтэдэг шуу. Ниитын хүсэ зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй хада hайн хэрэг түйлахань бэрхэтэй ха юм. Тиимэhээ олониитэдэ, илангаяа хүдэлмэришэн зондо түшэглэдэг байhаниинь hайшаалтай. Жэшээнь, саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөндэ 53 хүн hунгагданхай, тэдэнэй 31-ниинь хүдэлмэришэд. Профсоюзай организацида юhэн комисси хүдэлдэг. Тэндэ 57 хүн. Арадай хиналтын дүрбэн пост, юhэн бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Эдэ бүгэдэн 115 гэшүүдhээ бүридэнэ. Үшөө тиихэдэ научно-техническэ уралан нарижуулагшад ба ухаалан зохёогшодой бүлгэмүүдтэ хэдэн олон хүн эдэбхитэй ажал ябуулна гээшэб!

Тобшолон тэмдэглэхэдэ, ниитын хүдэлмэридэ, хамтын ажал хэрэгтэ олоор хүнүүдые элсүүлхэ, эдэбхитэйгээр тэдэнние хүдэлгэхэ хэрэг зүбөөр эмидхэн ябуулха талаараа предприятиин партком болон партбюронууд нилээд баян, халан абамаар дүй дүршэлтэй болонхой гээшэ.

Леспромхозой үйлэдбэриин, ниитын ажабайдалда хабаатай хамаг бүхы ехэшье багашье асуудалнуудые хүдэлмэришэдэй үргэн, эдэбхитэй хабаадалгатайгаар шиидхэжэ байдаг hэн туладань энэ ажалша коллективтэ шэнэ үүсхэл мүндэлжэл байдагынь эли тодоор харагдана.

В. ОРЛОВ.

Прибайкалиин аймаг.

АЖАЛША КОЛЛЕКТИВЫЕ ТОЛГОЙЛОГШО

Байгалай леспромхозой коллектив юhэдэхи табан жэлэй үнгэрhэн дүрбэн жэлэй үйлэдбэриин түсэб амжалтатайгаар дүүргээ hэн. Орон дотор модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, энэ үедэ найма дахин илажа гараа. Нёдондоной хүдэлмэриин дүнгөөр СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай Хүндэтэ дипломоор шагнагдаа.

Энэ предприятиин партийна организаци коллективээ шадамараар эмхидхэн ударидана. Леспромхозой партком 1974 оной август hарада КПСС-эй обкомой бюрогой заседани дээрэ хүдэлмэри тухайгаа тоосоhон байгаа. Тиихэдэ ажал ябуулгань hайшаагдажа, тэрэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые олоной хэрэг болгохо шухала гэhэн тобшолол хэгдэhэн гээшэ.

Партида, совет арадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, табан жэлэйнгээ түсэб 1975 оной декабриин 1-дэ дүүргэхэбди гэhэн уялга энэ коллектив абаhан байна.

Парткомой, цехүүдэй парторганизацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые эдэ бэшэгүүд дотор хуряангыгаар харуулха зорилго табигдана.

Захааминай ажалай түрүүшүүл

САНАГЫН совхозой мал адуулагша Антонида Бандеева (зураг дээрэ) мал ажал дээрэ удаан саг соо hайнаар ажаллаhанайнгаа түлөө Ажалай алдар солын III шатын орденоор, мүн «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан байна. Яруунын аймагай малшадай зунай бэлшээриин үедэ адуулжа байhан малайнгаа шэгнүүрые 1.000 граммаар нэмээхэ гэhэн үүсхэлые халуунаар дэмжэн абаад, ажалдаа үшөөшье дээгүүр амжалта түйлаха зорилготойгоор ажаллажа байнхай.

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

О

ИЛЛАРИОН Иванович Яньков — «Михайловский» совхозой түрүү хонишон. Тэрэ энэ жэлдэ зуун хонин бүриhөө 102 хурьга абанхай, тэрэнээ бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна. Хадалиг Захаамин нютагай эрхэ байдалаар абажа хараха болоо hаа, энэ яhала горитой амжалта гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Ажалай Улаан Тугай орденто И. И. Яньков хурьгадаа уhалжа байна.**

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ГАБШАГАЙ ВАХТАДА ЖАГСАГШАД

Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой мебель хэдэг Серовэй нэрэмжэтэ фабрикын коллектив фашистнуудые дараhаар агуу Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулжа, габшагай ажалай вахтада жагсаhан юм. Тиигэжэ тэдэнэр түгэсхэхы жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб болзорhоонь урид дүүргэээ.

Диван-оронууд, шифоньер, сервант, номой шкаф, стол, стул гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд тус фабрикада бүтээгдэнэ. Хүнүүд өөрынгөө чертеж, эскизүүдээр байрадаа тааруулжа, мебель захиха аргатай.

Мүнөө фабрикын ажалай олохон түрүүшүүл хубиингаа табан жэлэй социалис уялганuудые бэелүүлэнхэй. Жэшээнь, үнинэй модошо дархашуул Иннокентий Васильевич Хороших, Геннадий Тихонович Сотников, шэрдэгшэ Наталья Лифантьевна Филатова болон бусад арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударник И. В. Хороших габшагай ажалаараа онсо шалгарна. Энэ нүхэр халаанайнгаа даабари хододоо 130 процент дүүргэнэ.

Иннокентий Васильевич Хороших В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагданхай. Тэрэнэй фото-зураг мебельнэ фабрикын Хүндэлэлэй самбар шэмэглэнэ. Мүнөө И. В. Хороших шэнэ тухэлэй сервант бүтээжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **мебельнэ фабрикын түрүү ажалшан И. В. Хороших.**

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Анхарагты: түрүү дүй дүршэл

10 МЯНГАН КУБОМЕТР БЭЛЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

«Танай леспромхозой дүй дүршэлые халан абамаар. Ажалай эмхидхэл hайжаруулха, нарижуулха онол арга бэдэрэн хэрэглэхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулнат» гэhэн мэдээсэлые манай модошод ехэ үндэр сэгнэлтэ гэжэ үгтан абаа. hаяхан манай леспромхоздо ерэhэн ой модоной промышленностиин Алас-Дурнын эрдэм-шэнжэлгын институдай түлөөлэгшэд иимэ сэгнэлтэ манай ажалда үгөө.

Тус институдай хүдэлмэрилэгшэ В. И. Беспрозванный, институдай туршалгын леспромхозой директор В. В. Степанюк 1,5 халаанда ажалладаг модо бэлэдхэлэй томодхогдоhон комплексно бригадануудай дүй дүршэлтэй танилсахаяа манай эндэ ерэhэн байна.

Хурамхаанай леспромхоз эрдэм-шэнжэлэлгын институдтай үнинhөө хойшо холбоо барисаатай юм. Институдай түлөөлэгшэд түрүүшынхеэ иишэ ерээ бэшэ. Алас-Дурнынхид 1973 оной ноябрь соо манай комплексно бригадануудай ажалые 1,5 халаанда эмхидхэхэ гуримтай танилсаа hэн. Леспромхозоймнай түлөөлэгшэд «Дальлеспром» нэгэдэлэй «Комсомольсклес» комбинадай Средне-Амгуньска леспромхоздо болоhон семинар-зүблөөндэ хабаадалсаhан, модо бэлэдхэлэй дүй дүршэлөө харуулhан юм.

Тэрэ үедэ леспромхозоймнай бага комплексно бригаданууд модо таллуулгын тракторые 1,5 халаанда хүдэлгэжэ байгаа. Харин «Дальлеспром» нэгэдэлэй зарим леспромхозуудта томодхогдоhон комплексно бригадануудай түрүүшын алхам хэгдэжэ эхилhэн байба. Эдэ бригаданууд трактораа нэгэ халаанда хүдэлгэдэг, эдеэлхэ забhартаа миин байлгадаг hэн.

Алас-Дурнынхид мүнөө манай эндэ ерэхэдээ, ажалай 1,5 халаанай гуримаар hонирхоо. Нёдондо жэлэй октябрь соо леспромхоздомнай модо бэлэдхэлэй томодхогдоhон түрүүшын комплексно бригада эмхидхэгдэhэн юм. Ажал хэрэгээрээ суудa гараhан В. П. Парамонов энэ бригада хүтэлбэрилнэ. Томодхогдоhон бригада хүдэлжэ эхилhэн түрүүшын hарадаа 8,8 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулаа. Энээние ажалай үдэр бүхэндэ хубаахада, 360 кубометр болоно. В. С. Щукинай даадаг хоёрдохи томодхогдоhон бригада энэ жэлэй эхиндэ эмхидхэгдээ.

Томодхогдоhон комплексно бригадануудай ажал 1,5 халаанда эмхидхэгдэнэ. Бригада бүхэн 18 хүнhөө бүридэнхэй. Харин бригадын гэшүүдэй ээлжээтэ, нэмэлтэ амаралтада гарадаг, hуралсалда ошодог баримта харaада абабал, саг үргэлжэ 16—17 хүн ажаллана. Бригадануудта модо таллуулгын 2 трактор даалгажа үгтэнхэй.

Тэдэнэр ажалаа хайшан гэжэ эмхидхэнэб? Модо отолон унагааха 4 хүн, 2 тракторист, 2 чокеровщик, модые гэшүүhэнhээ, набша намааhаань сэбэрлэхэ, тэдэнние суглуулха даабаритай 4—5 хүдэлмэришэн үглөөнэй халаанда ажаллажа эхилнэ. Тэдэнэй үдын эдеэ хоол барихаа ошоходо, бригадын үшөө 2 тракторист, 2 чокеровщик ажаллажа эхилнэ. Забhарлалгын hүүлээр 13 часта түрүүшын халаанай модошод модо таллуулгые үргэлжэлүүлнэ. Харин 2-дохи халаанай тракторист чокеровщик хоёр модо набшаhа намааhаа сэбэрлэхэ ажал дүүргэлсэнэ. Үдын хойно 4 хүн модо отолон унагаана. Үдэрэй 13 часhаа 15 час болотор бригадын бүхы гэшүүд хамта ажалладаг. Түрүүшын халаанайхид ажалаа 16 часта дүүргэнэ. 2 тракторист, 2 чокеровщик ажалаа 19 час болотор үргэлжэлүүлдэг.

Хүдэлгэжэ байгаа 2 тракторта техническэ харууhа хэхэдэ, 3-дахи нэмэлгэ трактор хүдэлгэгдэнэ. Томодхогдоhон комплексно бригадын хүсэ шадалаар модо бэлэдхэн таллуулхын тула бригадын гэшүүн бүхэн 2—3 мэргэжэл шудалhан байха ёhотой. Иимэ мэргэжэнгүй байгаагүй hаа, ажалаа hаадгүйгөөр, бүтээсэтэйгээр эмхидхэхын аргагүй юм. Бригадын гэшүүн бүхэнэй трактористын, чокеровщигой, мүн модо набшаhа намааhаа сэбэрлэхэ ажал шудалаад, дүүргэжэ байгаагүй hаань, модо таллуулгын али нэгэ ажал haатуулагдаха ушартай.

В. П. Парамоновой, В. С. Щукинай даадаг бригадануудай гэшүүд бэе бэеынгээ ажал hайнаар шудалhан юм. Бултадаа алишье даабари бүтээсэтэйгээр дүүргэдэг. Тиимэhээ бригаданууд жэгдэ hайнаар ажаллана. Хэрбээ томодхогдоhон түрүүшын сагта тэдэнэй бүтээсэ 8,5—9 мянган кубометртэ хүргэгдэhэн байбал, январь-март соо 9—9,5 мянганда хүргэгдөө. Эдэ бригаданууд hарадаа 10 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ зорилготойгоор ажаллана.

Томодхогдоhон комплексно бригадын ажал зүбөөр, модо бэлэдхэлэй технологиин ёhоор эмхидхэн хүтэлбэрилхын тула бригадир модо бэлэдхэлэй бүхы мэргэжэл адли hайнаар шудалhан байха ёhотой. Нүхэд Парамонов, Щукин трактористын, модо отолон унагаагшын, чокеровщигой мэргэжэл адли тэгшээр шудаланхай. Трактор жолоодон модо таллуулдаг, бензо-хюрөө, гидроклин бараад, модо унагаадаг. Хэрэгтэй болоо hаань, чокеровщигоор, набша намаа сэбэрлэгшээр ажалладаг.

Бригадынгаа гэшүүдэй дүүргэхэ алишье ажал хэжэ шадаха дээрэhээ тэдэнээ зүбөөр хубаарилан табина, шанга эрилтэ хэнэ. Бригадир ажалые эмхидхэгшэ, хүтэлбэрилэгшэ, хүмүүжүүлэгшэ юм. Бригадануудай томодхогдоходо, тэдэнэй үүргэ, харюусалга бүри дээшэлээ. Юуб гэхэдэ, томодхогдоhон бригадануудай эмхидхэгдэхэдэ, мастерска участок, мастерай тушаал усадхагдаhан байна. Бригада сэхэ леспромхозой дирекциин, гол мэргэжэлтэдэй зүгhөө хүтэлбэрилэгдэдэг болоо.

Модо бэлэдхэн таллуулгые томодхогдоhон комплексно бригадануудай хүсөөр эмхидхэхэдэ, леспромхоздо ехэ аша туhатай. Урдын 6—7 бригадануудай орондо хоёр бригада ажаллана. Тэдэнэр модо бэлэдхэн таллуулха леспромхозой бүхы даабари дүүргэдэг болоо. Ажалай эмхидхэл hайжаруулагдаа. Трактор, механизмуудай бүтээсэ дээшэлүүлэгдээ. Тиигэжэ модо бэлэдхэлэй ашаг үрэ hайжаруулха зорилго бэелүүлхэ арга олдоо.

Гадна ой тайга соо ариг сэбэр сахиха, байгаалиин энэ баялигые арьбадхан хамгаалха арга хангагдана. Ой соо үсөөн бригада ажаллахадаа, бага талмай эзэлнэ, ургажа байгаа залуу модые үсөөнөөр гэмтээнэ.

Эдэ бригаданууд ажахын тоосоондо оруулагдаа. Модо шэрэлгые түргэдхэхэ зорилгоор жолоошодой томодхогдоhон экипажууд эмхидхэгдэhэн байна. А. С. Мельчаковой, А. А. Черенковой даадаг 7 жолоошодhоо бүридэhэн экипажнууд тус бүридөө модо шэрэлгын 3 машина ашаглана. Ажалаа 2—3 халаанда эмхидхэдэг болоо. Урдань жолоошодой экипаж hарадаа 800—900 кубометр модо шэрэдэг hэн. Томодхогдоhон экипажнууд 2100—2300 кубометр шэрэнэ.

ДАЛЬНИИ-н түлөөл... томодхогдоhон бригад... дай ажалладаг газарта ... жо, ажалайнь эмхидх... технологёор ехэтэ hони... Бригадирнууд В. П. Па... монов, В. С. Щукин ажа... яажа эмхидхэдэг, ямар ... лэдхэл хэдэг, модо... ямар гуримаар хубаа... табидаг тухайгаа дэлгэр... гээр хөөрэhэн байна.

Айлшад бүхы асууд... даар hонирхоо. Модо ... луулха бэлэдхэлhээ эхи... модые автомашинаар ... ажалые тэдэнэр ха... юм. Тиихэдээ бриг... экипажай гэшүүн бү... тэй хөөрэлдэбэ. Модо б... хэлэй технологиин нар... сахигдадаг байhые т... обёорон хараа. Отолош... модые нарин зуруу... унагааха ажал инже... эрилтын ёhоор хэгдэнэ ... тэдэнэр тэмдэглээ.

Манай леспромхозой ... гадануyд модо бэ... таллуулгын технологи... эрилтэ hайнаар сах... ашаар участогуудаа ... дарыдань ой модоно... хын хүдэлмэрилэгшэд... шаадаг юм. Ондоо ... леспромхозуудта учас... сэбэрлэгдэдэг, шалга... тииhэнэй hүүлээр ... абтадаг.

Алас-Дурнын модош... модхогдоhон экипаж... ажалаар, тракторнууды... регатно-узловой аргаар ... пабарилха ажалаар ho... хоо. Өөрынгөө ээлжээ... дэнэр ой модоной про... ленностиин шэнэ техни... хай хөөрэжэ үгөө. Эр... шэнжэлэлгын энэ инст... модо отолон унагаах... ллуулха машина зохё... тээhэн байна. Энэ ма... Подолинска туршалгы... промхоздо хүдэл... эхилээ. «ЛП-18» тухай... шинын үндэhэ hуури ... зохёон бүтээгдэhэн энэ ... шина ашаглахада, ур... байгаа залуу модоной ... процентhээ бага бэшэ ... гэмтээнгүй үлөөжэ ...

Модо бэлэдхэлэй ... хогдоhон комплексно ... дануудай 1,5 халаанд... хидхэгдэhэн, мүн томо... доhон экипажнуудай ... ганса манай респуб... модо бэлэдхэгшэдые ... хуулна бэшэ. Манай ... дүй дүршэл Алас-Д... халан абалсахань.

С. СОЛ...

Хурамхаанай леспром... главна инже...

ЕХЭ-ТАЛЫН ЭЗЭН

Үргэн тала дайда ногооржо байнхай. Шэнэ ногооной амта абаhан хонид хушууран бэлшэнэ. Саада тээнь эмээлтэй морёо хүтэлhэн хүн холоhоо элеэр харагдана. Энэмнай Ехэ-Талын ахалагша хонишон Цыденжаб Батуевич Базаров байба.

Партиин гэшүүн Цыденжаб Базаровые «Ехэ-Талын эзэн» гээд нютагайнь зон хэлсэдэг. Тэрэншье тон зүб. Эрхим хонишон hүүлэй дүрбэн жэл соо таhалгаряагүйгөөр 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга түлжүүлнэ. Ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажалладаг тула тэрэ Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой чемпион гэhэн нэрэ зэргэдэ олон дахин хүртэнхэй. Түрүү хонишон мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 102 хурьга түлжүүлжэ, хонидойнгоо тоо толгой олошоруулха, гүрэндэ ноохо худалдаха юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ.

С. ОЧИРОВ.

Ородой түрүүшын революциин 70 жэлэй ойдо

СОВЕДҮҮД—ГҮРЭНЭЙ ШЭНЭ...

1905—1907 онуудай ородой революциин түүхэдэ харахада, тэдэ жэлнүүдтэ хүдэлмэришэдэй депутадуудай Соведүүд байгуулагдаа бэлэй. Иваново-Вознесенскдэ, Петербургда, Москвада болоод ороной бэшэ бэшэ городууд болон тосхонуудаар иимэ Соведүүд байгуулагдаа hэн...

Соведүүд хадаа байгуулагдаhан сагhаа эхилээд лэ, ажалшан олон түмэнэй политическэ организаци боложо, олониитын эрхэ хамгаалдаг, тэдэнэрэй тэмсэлые ударидадаг байба. Үнэхөөрөө демократическа үндэhөөр эдэ Соведүүдые ажалшан олониитэ hунгадаг бэлэй. Эрэгтэй, эмэгтэйн, үндэhэ яhанай, шажанай гү, али ямар бэ даа ондоо шэнжэ шанарhаа дулдыдангүй предприятинуудай бүхы хүдэлмэришэд hунгахашье, hунгагдахашье аргатай байhан юм. Мүн дээдэ зиндаанай захиргаанда хабаагүй алба хаагшад иимэ эрхэтэй байгаа. Хүдэлмэришэн бүхэн нэгэл дуутай байhан юм. Хүдэлмэришэдэй тогтооhон нормын ёhоор сэхэ hунгадаг hунгалта үнгэргэгдэдэг бэлэй. Предприятинуудта үнгэргэгдэдэг хамтын суглаанууд дээрэ, томо томо предприятинуудтахи цехүүдэй, зарим городуудта митингнүүд дээрэ депутадууд сэхэ hунгагдадаг байгаа. Депутадуудые hунгахадаа, нэмэлтые ёhоор, нюусаааршье дуутаа үгэдэг бэлэй. hунгаха, дуугаа үгэхэ гуримые хүдэлмэришэд өөhэдөө тогтоодог байhан.

1905 ондо бии болоhон Соведүүдтэ ороhон хүнүүд тухайда мэдээн үлөөгүйнь гэмшэлтэй. Гээшье hаа, депутадуудай Соведүүдтэ олонхинь хүдэлмэришэд байhан гэжэ мэдээнүүд тодоруулна. Жэшээнь, Московско Соведэй 98 депутадуудай 87-ниинь промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд байhан гэжэ элирүүлэгдэнхэй.

Хүдэлмэришэд-депутадуудhаа гадна Соведүүдтэ наймаашад, жэжэ дархашуулай, элдэб эмхи зургаануудай алба хаагшадай, врачнуудай, дээдэ hургуулинуудай багшанарай түлөөлэгшэд депутадууд болгогдодог байгаа.

Бүhэтэй хүнүүдтэй хамта эхэнэрнүүд Соведүүдтэ hунгагдадаг байhан юм. Жэшээнь, Петербургын Соведтэ 16 эхэнэр депутат, Московско Соведтэ 10, Ростовско Соведтэ 30 эхэнэр депутат hунгагдаhан байба. Соведүүдэй депутадуудай дунда тон олон ондоо үндэhэ яhатан: ородууд, украинецууд, белоруссууд, армянууд, грузинууд, башкирнууд, азербайджанууд гэхэ мэтын үгсаатан ородог бэлэй.

Тиигэжэ Россиин ажалшан арадай бүхы зоной дундаhаа түлөөлэгшэд Соведүүдтэ ороhон байгаа. Эдэнэр хаанта засагта эсэргүү бүгэдэ арадай фронт болон нэгэдэнхэй байhан юм.

Ажалшан арадай бодото түлөөлэгшэд болоhон Соведүүдэй шэнжэ шанарые hунгагшадтай тэдэнэй бэелүүлдэг харилсаанууд гэршэлнэ. Депутадуудаа Соведүүдтэ hунгахадаа, хүдэлмэришэд захяа үгэдэг байhан юм. Соведүүдтэ хүдэлжэ байхадаа, депутадууд эдэ захяануудыень бэелүүлхэ гэжэ оролдодог бэлэй. Заседани бүхэнэй hүүлээр Соведүүдэй депутадууд hунгагшадайнгаа үмэнэ тоосодог гуримтай байhан. Хэрбээ найдабаринень харюулаагүй хадань, хүдэлмэришэд өөрынгөө депутадые ямаршье сагта болиуулха эрхэтэй байдаг бэлэй.

Соведүүд түрүүн байгуулагдахадаа стачкануудые ударидаха зургаан болодог байhан юм. Удаань Соведүүд иимэ тэмсэл соогуур хаанта засагтай хэхэ ниитэ революционно тэмсэлэй зургаанууд болоhон байна. Соведүүд ниитэ политическэ зорилгонуудай: демократическа республикын, бүгэдэниитын, тэгшэ, сэхэ, hунгуулиин нюуса эрхын түлөө, найман часай хүдэлмэриин үдэрэй түлөө тэмсээ.

Россиин ажалшан түмэнэй стачкын тэмсэлhээ зэбсэгтэ восстанида орохотойнь хамта Соведүүдэй ажал ябуулга мүн лэ хубилhан байна. Ниитэ-революционно тэмсэлэй зургаан байhанаа эдэнэр восстаниие хүтэлбэрилхэ зургаанууд боложо хубилаа, шэнэ, революционно засаг түрын зургаан болоо.

Соведүүд гүрэнэй хуушанай зургаануудые үгы хээд, арадай засагай шэнэ зургаануудые байгуулаа. Эдэнэр демократическа элдэб хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ, эдэнь хаанта засагай унги үндэhэ hалгажа, революциин улам хүгжэхэ хэрэгтэ туhалаа.

Жэшээнь, хүдэлмэришэдэй депутадуудай Московско Совет зэбсэгтэ восстаниин үдэрнүүдтэ городой зарим районуудта бүхы засаг түрэеэ гартаа абаад байгаа. Новороссийскэ Совет шэнэ революционно засаг түрын зургаан болонхой, правительствын бүхы эмхи зургаануудые (мүнгэ үгэдэгүүдhээ бэшыень) хараа. Город соогоо захиргаанай, сүүдэй бүхы засаг түрэ гартаа абаад, Совет зургаан промышленна предприятинуудые транспорт, худалдаа наймаае дууhыень хиналтадаа абаад, хүдэлмэриин 8 часай үдэр тогтоогоо.

Засагай зүбшөөлөөр капиталистнуудай фабриканууд болон заводуудые хаажа, хүдэлмэришэдые газаа хаяхадань, Соведүүд арад зониие, тон түрүүн хүдэлмэришэн ангиие эдеэ хоолоор, түрүүшын хэрэглэмжын эд бараагаар хангахын тулада эрид хэмжээнүүдые абаhан байгаа. Эдэнэй шиидхэбэриин ёhоор мүнгэ зөөри суглуулагдаа, түлөөhэгүй столовонууд нээгдээ, магазинуудай эзэд хүдэлмэришэдтэ эдеэ хоол зээлээр табидаг, байрын эзэд саг зуурашье hаань, түлөөhэнhөөнь сүлөөлдэг, баяшуулда налог тоходог байба. Олон Соведүүд арад зондо түлөөhэгүйгөөр медицинскэ хангалга эмхидхээ.

Соведүүд митингнүүд болон суглаануудые эмхидхэжэ, тэдээн дээрэ экономическа, политическэ асуудалнуудые зүбшэдэг байба. Хаанта засагай шалгалта дабажа, хэблэлэй үргэн ажал ябуулга дэлгэрүүлээ. Олон янзын ажал ябуулга эрхилхэдээ Соведүүд олон түмэн ажалшадай дэмжэлгэдэ түшэглэдэг байба.

Соведүүд болбол бултанай үмэнэ нээлгэтэй, арад зонтой үндэhөөрөө холбоотой, арад түмэнэй зургаан, эдэнэрэй хүсэл заяае дүүргэдэг засаг түрэ мүн гээд В. И. Ленин тодорхойлhон байдаг.

Ородой түрүүшын революци дарагдаа hааб даа. Саг зуура хүдэлhэн Соведүүдые хаанта засагай хархис хүсэнүүдээр тараагаа бэлэй. Тиигэбэшье 1905 ондо эмхидхэгдэжэ, саг зуурашье хүдэлhэн Соведүүд хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлэй түүхэдэ айхабтар ехэ удха шанартай байhан.

hУНГАГШАДАЙ ЗАХИЛ БЭЕЛҮҮЛЭН...

Нютагай Соведүүдэй hун-
[га]лтын болоhоор хоёр жэл
[ү]нгэрбэ. hунгагшадай захил
[д]үүргэхын тула Хяагтын го-
[ро]дской Соведэй депутадууд
[эн]э үе соо оролдосотой hай-
[н]аар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэ-
[х]ээр. Үнгэрэгшэ хоёр жэ-
[лэ]й туршада хэhэн ажал
[я]буулга тухайгаа депута-
[д]уднай мүнөө hунгагшадай
[у]рда тоосожо байна.

1973 оной июнь hарада бо-
[л]hон горсоведэй эмхидхэ-
[лэ]й сесси дээрэ hунгагшадай
[з]ахил дүүргэхэ талаар хэм-
[жэ]э ябуулганууд баталагда-
[h]ан байгаа. Үнгэрэгшэ hун-
[га]лтын урда тээхи суглаа-
[н]уд дээрэ городой hунгаг-
[ша]д олон захил кандида-
[д]удта үгэhэн юм. Хяагта хо-
[то]до ажаhуугшадые уhаар
[ха]нгалга тон орёо асуудал
[бо]лонхой. Тиимэhээ тэрэниие
[тү]бөөр шиидхэхэ хэрэгтэ гор-
[сов]едэй гүйсэдком, депута-
[д]уд ехэ анхарал хандуулаа.
[Эн]э түрүүлэн тусхай гра-
[фи]к зохёожо, айлнуудта ав-
[то]машинаар уhа зөөхэ хэ-
[рэ]г гуримшуулагдаа. Горо-
[до]й захын үйлсэнүүдтэ та-
[ба]н худаг малтагдаа. Тииг-
[эш]ье городой хүн зониие
[уh]аар таhалгаряагүй хангаха
[ас]уудал гүйсэд шиидхэгдэ-
[эгү]й байhаар. Энэ тон шухала
[хэ]рэг горсоведэй гүйсэдко-
[мо]й үдэр бүриин анхаралда
[ба]йна, саашадаашье байха.

Городой зарим магазинуу-
[дай] хүдэлмэриин саг хубил-
[га], үйлсэнүүд ба талмай-
[н]удые болбосон түхэлтэй
[бол]гохо, хотын транспортын
[аж]ал hайжаруулха талаар
[hун]гагшад хэдэн захил
[ору]улhан юм. Тэдэнь булта-
[ал]и шахуу дүүргэгдээ гэхэ-
[д]э алдуу болохогүй.

hүүлэй хоёр жэлэй тур-
ша соо Хяагта хотодо ба-
рилгын хүдэлмэри үргэн да-
лайсатайгаар ябуулагдаба.
Городой ажалшад соёлой
hайн байшантай болохо ту-
хай асуудал үни удаанай та-
бидаг hэн. Энэ эрмэлзэлынь
одоошье хүсэндөө хүрэжэ,
хүн бүхэнэй нюдэ баясуул-
маар үргэн уужам, hаруул
hайхан соёлой байшантай бо-
логдоо. Городто гэр байра
олоор баригдана. Хоёр жэ-
лэй туршада хэдэн арбаад
бүлэ шулуугаар, хирпиисээр
баригдаhан зохид hайн бай-
рануудта түбхинэhэн байна.
Олон квартиратай хэдэн гэр
ойрын сагта баригдахаар тү-
сэблэгдэнэ. Хуушарhан гэр
байрануудые заhабарилха та-
лаар ехэ ажал хэгдээ.

Городой ажалшадые ме-
дицинын талаар хангалга
hайжаруулха тухай hунгаг-
шад захил оруулдаг байгаа.
Үнэхөөрөөшье, эндэхи по-
ликлиникэ ба больница хуу-
шаржа үмхирhэн хэдэн олон
гэртэ байрладаг байhан юм.
Үбшэлhэн хүнүүдэй эмшэ-
лүүлхэнь тон хүндэ байгаа.
Эдэ бүгэдые хараадаа абажа,
горсоведэй гүйсэдком боль-
ница болон поликлиникын
шэнэ байшангуудые бодхоо-
хо тухай асуудал табиhан
юм. Городой баруун-хойто
зүгтэ больницын шэнэ комп-
лекс бодхоогдожо, ашаглал-
гада оруулагдаа. Тэндэнь
мүнөө үеын түхеэрэлгэ, хэ-
дэн олон кабинет бии. Тии-
гэжэ городой ба бүхы аймагай
ажалшад түргөөр, hай-
наар бэеэ аргалуулха арга-
тай болобо.

Депутадууд болон горсо-
ведэй гүйсэдком түрэл хо-
тоёо болбосон түхэлтэй бол-
гохо талаар ехэ ажал хэбэ.
Үйлсэ ба сквернүүдтэ хэ-
дэн мянгаад модод, hөөгүүд
таригдаа. Үйлсэнүүдые hү-
ниндөө гэрэлтүүлхэ, асфаль-
таар хушаха хэрэгтэ арбаад
мянган түхэриг гаргашалаг-
даба.

Городой ажалшад, илан-
гаяа үбгэд, хүгшэд телеви-
зор харадаг болохо асуудал
табидаг байгаа. Тэдэнэй энэ
эрмэлзэл баhал хүсэлдэбэ.
«Орбита» станциин ашаглал-
гада оруулагдаhанай ашаар
городойхид, мүн хүдөө нюта-
гуудай ажалшад үдэр бүри
Москваhаа, Улаан-Үдэhөө
дамжуулгануудые хаража,
«сэнхир экранай» дэргэдэ сү-
лөө сагаа үнгэргэхэ аргатай
болонхой. Эдэ бүгэдые бүтээ-
хэ хэрэгтэ горсоведэй депу-
тадууд, гүйсэдхэхэ комитет
эдэбхитэйгээр хабаадалсажа,
өөhэдынгөө хубитые оруу-
лалсаа.

Горсоведэй депутадуудай
бүлэгүүдэй, саг үргэлжын
комиссинуудай ажал ябуул-
га нилээд hайжаржа байна.
Жэшээ болгон бюджетно-
промышленна комиссиин хү-
дэлмэри хараад үзэе. Тэрэ-
ниие депутат Ю. Н. Кантер
хүтэлбэрилнэ. Тус комис-
сиин гэшүүд городой пред-
приятинуудай, худалдаа най-
маанай эмхинүүдэй хүдэлмэ-
риие саг үргэлжэ хинан
шалгажа байдаг заншалтай.
Нэгэ үедэ городой магази-
нуудта hүн, hүнэй бусад
продукци саг соогоо асараг-
данагүй гэhэн гомдол ородог
болоо hэн. Тиихэдэ дурсагда-
hан комиссиин гэшүүд тоhо-
ной заводой хүдэлмэритэй
hайса танилсаад, тус асуу-
дал горсоведэй гүйсэдкомой
заседани дээрэ харагдаа.
Олоороо зүбшэн хэлсэhэнэй
hүүлээр энэ асуудал зүбөөр
шиидхэгдэhэн юм.

Социалис хуули ба нийтын
гурим сахиха, соёл-гэгээрэ-
лэй саг үргэлжын комисси-
нуудай ажал ябуулга hайжа-
руулагдаа. Комиссинуудай
хүдэлмэридэ городой үйлсэ-
нүүдэй ба түрэлхидэй коми-
тедүүд, эхэнэрнүүдэй совет
ехэ туhа хүргэнэ. Саг үр-
гэлжын комиссинуудай ажал
ябуулгые эдэбхижүүлхэ зо-
рилготойгоор тэдэнэй тоо-
соон горсоведэй сесси дээрэ
шагнагдадаг болонхой.

Горсоведэй гүйсэдкомой
заседани дээрэ депутадуудай
ажал ябуулга тухай тоосоон
шагнагдадаг гуримтай. Нё-
дондо жэл депутадууд А. Ц.
Очиртаров, К. А. Бурдуков-
ская гэгшэд тоосоhон бай-
гаа. Депутадуудай тоосоо
шагнаха хэрэг депутадай
ажал ябуулгые гансал хинан
шалгаха бэшэ, харин тэдэн-
дэ туhалха, hургаха гэhэн зо-
рилготой юм. «Депутадай
үдэрнүүд» квартал бүхэндэ
үнгэргэгдэжэ, тэдэнэй hу-
ралсал эмхидхэгдэнэ. Горсо-
ведэй байшан соо «депута-
дай булан» бии болгогдоо.
Депутадуудай партийна бү-
лэг горсоведэй гүйсэдкомой
ажалда горитойхон туhалам-
жа хүргэдэг юм.

Хяагтын городской Сове-
дэй гүйсэдком, депутадууд
болохоёо байгаа Соведүүдэй
hунгалтада бэлдэлгын хүдэл-
мэридэ эдэбхитэйгээр хабаа-
далсана. Депутадууд hунгаг-
шадтаяа уулзажа, горсове-
дэй гүйсэдкомой, өөhэдынгөө
ажал ябуулга тухай тоосоно.
Городой агитпунктнуудай
үүдэн сэлигдэжэ, hунгагша-
дые үдэшэ бүри уряална.
Тэндэ hонирхолтой уулзал-
ганууд, асуудал ба харюугай
үдэшэнүүд болоно.

С. КЛИМОВ,
Хяагтын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

...ГЭДЭМЭЛ ...ЛЕНУМ

[«Зн]ание» бүлгэмэй респуб-
[лик]ка, городой организаци-
[ин] правлениин нэгэдэмэл
... болобо. Залуушуулые
[социал]ис үзэлөөр хүмүүжүүл-
[хэ хэ]рэгтэ «Знание» бүлгэ-
[мэй О]ктябрьска, Хойто-Байга-
[лай р]айонуудай организаци-
... үүргэ дээшэлүүлхэ
асуудал пленум дээрэ
... хэлсэгдээ.

[«Зн]ание» бүлгэмэй Октябрь-
[ска] районой организациин
[правле]ниин түрүүлэгшэ Г. Ф.
...ин, Хойто-Байгалай
... организациин харюу-
[салгата] секретарь Кокорин гэг-
шэд энэ асуудалаар мэдээсэл
хэhэн байна.

Залуушуулай дунда эрдэм
дэлгэрүүлхэ республиканска
комиссиин түрүүлэгшэ, фило-
софиин эрдэмэй кандидат
И. И. Осинский, «Знание» бүл-
гэмэй городой организациин
түрүүлэгшэ, химиин эрдэмэй
доктор Н. Ш. Алдарова, «Бу-
ряадай залуушуул» гэжэ га-
зетын редактор К. М. Баторов,
А. Поздняков (Баргажанай ор-
ганизаци), багшанарай инсти-
тудай парткомой секретарь
В. М. Пыкин болон бусад зүб-
шэн хэлсэгдэhэн асуудалаар
үгэ хэлээ.

Пленум дээрэ зүбшэгдэhэн
асуудалаар зохихо тогтоол
баталан абтаа.

Манай корр.

...А ҮРЭ ЕХЭТЭЙ БОЛГОХО

[«Зн]ание» бүлгэмэй рес-
[публи]канска организациин
[правле]ни «Лекционно пропа-
[гандые] аша үрэ ехэтэй бол-
[гохо] түлөө» гэhэн асууда-
[лаар] научно-методическа
[конфе]ренци үнгэргэбэ. Рес-
[публика]ын аймагуудhаа пар-
[тийна] райкомуудай лектор-
[ууд], «Знание» бүлгэмэй
[орги]дтахи организаци-
[ин] харюусалгата секре-
[тар]р, республиканска ор-
[ганизац]иин правлениин дэр-
[гэдэхи] методическа Сове-
[дэй] түрүүлэгшэнэр энэ
[конфер]енцидэ хабаадалсаба.

[Лекци]онно пропагандые
hайжаруулха талаар
асуудалнууд гэhэн те-
[мэдэ] КПСС-эй обкомой лек-
[торн]эй бүлэгые даагша
Крянев элидхэл хээ.
[Лекци]онно пропагандын ме-
[тоди]к, лекторэй мэргэжэл-
... зарим асуудалнууд
[тэ]мээр «Знание» бүл-
[гэмэ]й Буряадай организа-
[циин] правлениин түрүүлэг-
[шэ], түүхын эрдэ-
[мэй кан]дидат Г. Д. Басаев,
... шанар сэгнэхэ гол
..., лекцинүүдтэ га-
[р]дуутагдалнууд тухайда
лекционно пропагандын ме-
тодическа соведэй түрүүлэг-
шэ, түүхын эрдэмэй доктор
Б. Б. Батуев, техническэ
хэрэгсэлнүүдые, зураглан
харуулhан зүйлнүүдые лек-
цинүүдтэ хэрэглэхэ тухайда
багшанарай эрдэм дээшэ-
лүүлхэ институдай кабине-
дые даагша М. Л. Файнш-
тейн гэгшэд элидхэлнүүдые
хэhэн байна.

Удаань лекционно хүдэл-
мэри эмхидхэдэг дүршэл
тухайда хөөрэлдөөн болоо.
Залуушуулай дунда эрдэм
дэлгэрүүлхэ республиканска
комиссиин түрүүлэгшэ, фи-
лософиин эрдэмэй кандидат
И. И. Осинский, нийтэ по-
литическэ темээр лекци
бэлдэжэ, уншаха эрилтэнүүд
тухайда республиканска ор-
ганизациин правлениин мето-
дическа секциие даагша, фи-
лософиин эрдэмэй кандидат
Г. И. Хилтухин, аймагта
лекторэй үдэрнүүдые үнгэр-
гэдэг дүршэл тухайда
КПСС-эй Бэшүүрэй райко-
мой пропаганда, агитациин
таhагые даагша И. Ф. Исто-
мин гэгшэд хөөрэhэн байна.

Манай корр.

«АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ»

КПСС-эй Буряадай обкомой
пропаганда ба агитациин
таhагай үмэнэhөө хэблэг-
дэдэг «Агитаторай блок-
нодой» наймадахи номер
hаяхан хэблэлhээ гаража,
захигшадта эльгээгдээ, мүн «Со-
юзпечатиин» киоскнуудта ху-
далдагдажа захалба. Энэ но-
мой эхинэй хуудаhан «1976
оной февралиин 24-дэ КПСС-
эй XXV съезд нээгдэхэ» гэhэн
рубрика доро «Яажа съездые
угтажа байнаш, нүхэр?» гэhэн
гаршагтай түрүү бэшэгээр
эхилнэ. Тус статья соо Со-
ветскэ Союзай Коммунис пар-
тиин XXV съездые 1976 оной
февралиин 24-дэ зарлаха ту-
хай КПСС-эй ЦК-гай 1975
оной апрелиин Пленумэй
шиидхэбэриие манай арад зо-
ной политическэ болон ажа-
лай дэбжэлтэтэйгээр угтажа
байhан тухай хэлэгдэнэ.

«Дүй дүршэл» гэhэн бу-
ланда республикын үнинэй
суута механизатор, Октяб-
риин революциин орденоор
шагнагдаhан, урдань СССР-эй
Верховно Соведэй депутадаар
hунгагдаhан Агния Феоктис-
товна Варфоломеевагай хөө-
рөөн «Залуу механизаторнууд-
та ажалай эстафетэ дамжуул-
ха» гэhэн гаршагтайгаар то-
лилогдобо. Үндэр мэргэжэлтэй
залуу механизаторнуудые бэл-
дэхэ, тэдэниие ажал дээрэнь
зүбөөр хүмүүжүүлэн hургаха
хэрэгтэ ехэ анхарал хандуул-
ха шухала байhан тухай эндэ
хэлэгдэнэ.

«Байгал-Амарай түмэр за-
май барилгын мүнөөдэрэй бай-
дал» гэhэн гаршаг доро жур-
налист Ц. Субановай, «Барил-
гашад hунгалтада бэлдэнэ»,
«Айл бүхэн үнэр баян болоно»
гэhэн Г. Кибиревэй статья-
нууд байгша оной июниин 15-
да үнгэргэгдэхэ Соведүүдэй
hунгалтада зорюулагданхай.

МОСКВА. Нийслэлэй Планетнэ үйлсэдэ юрын бэшэ hургуули бии юм. Эндэ дунда hургуули дүүргэhэн хүбүүд, басагад ерэжэ, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудта хүдэлхэ официант, метроделиин мэргэжэлдэ hурадаг юм. hургуули олон тоото кабинедүүдтэй, hурагшад эндээ практика гарадаг.

hургуули жэл бүри 300 мэргэжэлтэдые бэлдэдэг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: мастер В. Д. Пухкой hургуулиин банкетнэ зал соо стол сервировко хэхэ хэшээл үнгэргэжэ байна; hурагша Валентина Косенкова сай эдеэшүүлхэдээ бэрхэ юм.

ТАСС-ай фотохронико.

...ЗАСАГАЙ БЭЕЛЭЛ МҮН

... болохогүй гэхэдээ,
[Л]енин эгээл эдэ Сове-
[дүүд ту]хай хэлэhэн байгаа.
[Револ]юционно тэмсэлэй
... соогуур мүндэл-
[hэн Сов]едүүд болбол демо-
[кратическ]а гүрэнэй эгээн
[дээдэ] шатын шэнжэ. социа-
[лис]ой гүрэнэй шэнэ ту-
... мүн болоно.
Октябриин Социалис
[революц]иин илалта Соведүү-
[д]тэ шэнэ шатын
...hан байна. Эдэнь
[буряадаг]дааб гэхэдэ, ажал-
[шадай өө]hэдын организаци-
[болох]о Соведүүд хадаа
бүхы засаг түрэ сүм
... арад зоной олон-
[тоон]хэ болон аша туhа
[засаг] зургаан мүн. Тиихэ-
[социа]лизмын ... хада.
бүхы арад зоной
[ол]он хүгжөө.
Соведүүд хадаа
засаг түрын зургаа-
[н ба д]емократическа сис-
[тэмэ] болонхой. СССР-эй
Совет, союзна бо-
[лон авт]ономито республика-
Верховно Соведүүд,
... депутадуудай
нютагай Соведүүд иимэ за-
саг бэелүүлдэг байна.

Соведүүдэй бии болоhон
гурим нэн түрүүн эдээнэй
үргэн түлөөлэлгые тодор-
хойлно бшуу. СССР-эй эр-
хэтэд бүгэдэнийтын, тэгшэ
ба сэхэ hунгуулиин эрхээр
нюусаар дуугаа үгэжэ. Со-
ведүүд hунгагдадаг байна.

18 наhа гүйсэhэн оронэй
бүхы хүн зоной hунгалтада
хабаададаг ушар хадаа Со-
вет hунгуулиин гуримай де-
мократическа шэнжые то-
дорхойлно. Энэ ушар, мүн
тэрэшэлэн hунгалтада хабаа-
дадаг олонхи hунгагшадай
дуугаар Соведүүдтэ депута-
дуудай hунгагдадаг гурим
юу харуулнаб гэхэдэ, Сове-
дүүдтэ болодог hунгалта бү-
хэн оронэй арад зоной хүсэл
бодол харуулдаг шуу. Жэ-
шээнь, 1974 оной июньдэ
гүрэнэй дээдын засаг түрэ-
дэ — СССР-эй Верховно Со-
ведтэ үнгэргэгдэhэн hунгал-
тада СССР дотор бүридэлдэ
абтаhан бүхы hунгагшадай
99, 98 процентнь хабаада-
hан байна.

СССР дотор ажаhуудаг хү-
дэлмэришэн ангиин, колхоз-
но таряашадай, ажалай ин-
теллигенциин түлөөлэгшэд,
бүhэтэйшүүл, эхэнэрнүүд,
ахамад үеыншье зон, залуу-
шуулшье, элдэб үндэhэ яhа-
най хүнүүд Соведүүдэй
депутадууд болонхой. Жэ-
шээнь, СССР-эй Верховно
Соведэй депутадуудай хахад-
hаань олонхинь хүдэлмэри-
шэд, таряашад юм, тиихэдэ
нютагай Соведүүдэй депута-
дуудай 67,3 процентнь хү-
дэлмэришэд болоно. Совет-
скэ Союзай Коммунис пар-
тида ажалшадай найдажа
байhые депутадуудай бүри-
дэл гэршэлжэ байна. Пар-
тийнабэшэ хүнүүдтэй нягта
холбоотойгоор КПСС hунгал-
тада хабаадалсана. СССР-эй
Верховно Соведэй депута-
дуудай дунда 72,2 процентнь
КПСС-эй гэшүүд ба гэшүүн-
дэ кандидадууд юм.

СССР-эй Верховно Со-
ведтэ hунгагдаад байхадаа,
заводуудта, колхозуудта,
эмхи зургаанудта депута-
дууд хүдэлжэл байдаг. Нигэ-
жэ эдэнэр hунгагшадтаяа ба-
рисаатай, ажалшадай дунда
ябадаг, тэдэнэй эрилтэ, хэ-
рэглэмжэ мэдэдэг юм.

Агуу Октябриин Социалис
революциhаа эхилээд, мүнөө
болотор Соведүүдэй бүхы
эмхидэл, ажал ябуулгань
үнэхөөрөө арадай засаг бай-
hанаа харуулаа, энэ засаг
түрэ хадаа ажалшадай эрхэ,
аша туhа хамгаалхаhаа бэшэ
ондоо зорилго мэдэдэггүй
байна. Тиимэhээ совет заса-
гай зургаанууд арад түмэнэй
зүгhөө дэмжэгдэдэг юм.

Эгээл иимэhээ Совет заса-
гай эгээл бэрхэшээлтэй үе
сагта — граждан дайнай,
харин булимтарагшадтай
дайнай үедэ гү, али Эсэгэ
ороноо хамгаалгын дайнай
жэлнүүдтэ ажалшан арад тү-
рэл Совет засагые, амжаhан
туйлалтануудаа хамгаалхын
тулада ямаршье аюулай ур-
да hүрдэн айгаагүй, харин
хамгаалжа шадаа юм.

Олег КУТАФИН,
түүхын эрдэмэй кандидат.
(АПН)

Засагай
дээдын
зургаануудта

АЖАЛАЙ СЕМЕСТР ТУХАЙ

Залуушуулые ажалда дура-
тайгаар хүмүүжүүлхэ, юhэ-
дэхи табан жэлэй даабариие
бэелүүлхэ хэрэгтэ хабаадаха
талаар студентнэрэй барил-
гын отрядууд ялала ехэ
юумэ хэдэг байна гэжэ
КПСС-эй обкомой бюро, Бу-
ряадай АССР-эй Министр-
нүүдэй Совет тэмдэглэнэ.

Юhэдэхи табан жэл соо
үнгэргэгдэhэн ажалай дүр-
бэн семестрэй туршада сту-
дентнэрэй барилгын отря-
дууд дүн хамтадаа 14,5 мил-
лион түхэригэй хүдэлмэри
хээ. тэрэ тоодо 12,6 милли-
он түхэригэй барилга-хабса-
ралгын ажал бэелүүлэгдээ.

Имагтал 1974 оной зун
тэдэнэй хүсөөр 7 барилга
хэгдэжэ, ашаглалгада үгтөө,
тэрэ тоодо 2458 дүрбэлжэн
метр талмай эзэлмээр бай-
рын гэрнүүд баригдаа, колхо-
зуудта болон совхозуудта
соёл болбосоролдо хабаатай
хэдэн барилга хэгдэhэн бай-
на.

Студентнэр үйлэдбэриин
программа бэелүүлхэ зуу-
раа, хүн зоной дунда лекци
уншадаг, нийтэ-соёлой хү-
дэлмэри ябуулдаг гээшэ.
«В. И. Ленинэй нэрые ком-
сомолдо олгоhоор, мүн Бу-
ряадай комсомолой бии бол-
гогдоhоор 50 жэлэй ойдо
габшагай 50 үдэр зорюулая»
гэhэн уряа доро студентнэ-
рэй отрядуудай дунда социа-
лис мүрысөөн дэлгэрhэн бай-
гаа. 1974 оной ажалай се-
местрэй үедэ туйлаhан ам-
жалтынь түлөө Зүүн Сиби-
риин технологическа инсти-
тудай «Импульс» гэжэ от-
рядта Буряадай АССР-эй
Министрнүүдэй Соведэй,
ВЛКСМ-эй обкомой дам-
жуулгын Улаан Туг барюу-
лагдаа. Ажалай семестртэ
хабаадаhан олон хүн КПСС-
эй обкомой, Буряадай АССР-
эй Министрнүүдэй Соведэй,
мүн ВЛКСМ-эй обкомой, гор-
комой Хүндэлэлэй грамота-
нуудаар шагнагдаhан байна.

Гэхэтэй хамта студентнэ-
рэй барилгын отрядуудай
хүдэлмэридэ горитой дутуу
дунда юумэнүүд бии байгаа.
Зарим отрядууд үйлэдбэ-
риин программые дүүргэхэ
хэрэгтэ hулаар бэлдээ, нүгөө-
дүүлынь ажалай болон үй-
лэдбэриин журам муугаар
сахяа гэхэ мэтэ.

Нёдондо жэлдэ Зүүн Си-
бириин технологическа ин-
ститут, Буряадай хүдөө
ажахын, Улаан-Үдын ин-
дустриальна техникумүүд
студотрядуудые эмхидхэхэ
түсэбөө дүүргээгүй. Барил-
гын эмхи зургаанууд, захир-
гаанууд барилгаша студент-
нэрэй ажалые булта гүйсэд
хэрэглэжэ шадаагүй, тэрэнэй
хүдэлмэрилхэ, амарха арга
боломжые хангаагүй. «Бу-
рятцелинстрой» трестын мэ-
дэлэй ПМК-590-дэ, ПМК-
933-да, «Бурятмежколхоз-
строй» нэгэдэлэй Прибай-
калиин, Загарайн ПМК-
нуудта, «Бурводстрой»
трестын, Бэшүүрэй, Заречнэ
ПМК-да, Буряадай барилгын
управлениин СМУ-4-дэ сту-
дентнэрэй барилгын отрядуу-
дай ажал муугаар эмхидхэг-
дэhэн байна.

Мүнөө үедэ «Буряад
орон-75» гэhэн студентнэрэй
барилгын областной отряд
бүридүүлэгдэжэ, баригдаха
юумэнүүд тодорхойлогдожо,
хэлсээнүүд баталагдажа бай-
на.

9-дэхи табан жэлэй түгэс-
хэхы жэлэй даабариие ам-
жалтатайгаар бэелүүлхэ ту-
шаа партида, совет арадта
КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада
амжалтатай ажалаараа ха-
рюусаха халуун эрмэлзэлтэй
байhанаа студентнэрэй ба-
рилгын отрядуудай гэшүүд
мэдүүлнэ.

Тиимэhээ 1975 ондо 3823
хүнhөө (тэдэнэй 2048-иинь
барилга хэхээр) бүридэhэн
студентнэрэй барилгын отря-
дуудые бүридүүлжэ, хүдэлхэ
газарыень олтохо тухай
ВЛКСМ-эй обкомой дурад-
халые дэмжэхэ гэжэ КПСС-
эй обкомой бюро, Буряадай
АССР-эй Министрнүүдэй
Совет тогтообо.

Студентнэрэй барилгын от-
рядуудые хүсэдөөр, шанар-
тайгаар бүрилдүүлхээр дээдэ
болон тусхай дунда hургуу-
линуудай хүтэлбэрилэгшэд,
партийна, комсомолой орга-
низацинууд уялгалагдаа.

Тиихэдэ студентнэрэй ба-
рилгын отрядуудай ажалай
таhалдахагүйн тула захил
хэhэн эмхи зургаанууд, за-
хиргаанууд хамаг оролдолго
гаргаха, туhалха зэргэтэй.

Республикын Худалдаа
наймаанай министерство,
Буркоопсоюзай правлени
ажалай семестрэй үедэ сту-
дентнэрэй барилгын отря-
дуудые эдеэ хоолой зүйлөөр
хангаха, столово эмхидхэхэ
уялгатай.

ВЛКСМ-эй обком студент-
нэрэй барилгын отрядуудые
бэлдэлгые, тэдэнэй ажал
ябуулгые шалгаха, социалис
мүрысөө эмхидхэхэ, нийтэ
политическэ хүдэлмэри
ябуулха зэргэтэй.

АЖАЛШАДАЙ дэмжэгүүдhээ

НЮТАГТАА СУУРХАНХАЙ

Тиисэ холые зубшан үгсэ-
хэдэ, тэрэнэй хоёр талаар үн-
дэр хада ууланuудта хашаг-
дашаhан багахан талмайнууд
эндэ тэндэ харагдадаг. Эгээл
иимэ «альганай шэнээн» га-
зарта Ахын аймагай «Комму-
низм» колхозой адууhа ма-
лай олонхи гүүртэ, отаранууд
байрладаг юм. Хэды тиимэ
байгаашье hаань, нийтын үхэр
малай тоо толгой олошоруул-
ха, ашаг шэмыень дээшэ-
лүүлхэ талаар энэ ажахын
малшад hүүлэй үедэ нилээд
hайн үрэ дүнгүүдые туйлана.
Ажалша бэрхэ мал адуулаг-
шад, hаалишад жэлhээ жэлдэ
олошорно.

Галина Бадмаевна Габанова
«Коммунизм» колхозой эрхим
малшадай тоодо оролсоhоор
үнинэй юм. Энэ нүхэр hүүлэй
жэлнүүдтэ hаалишанаар хү-
дэлжэ, ажалдаа hайн дүн-
гүүдтэй ябана. Жэшээлэн хэ-
лэбэл, нёдондо жэл нүхэр
Габанова хайнаг үнеэн бүри-
hөө 700 килограмм hү hааха
социалис уялгатай байhан hаа,
тэрэнээ 145 килограммаар
үлүүлэн дүүргэhэн юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй ажалай
амжалтаар урмашаhан hаали-
шан Г. Б. Габанова юhэдэхи
табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ
даажа абаhан хайнаг үнеэн
бүриhөө дунда зэргээр 900 ки-
лограммhаа бага бэшэ hү
hааха зорилготой. Тэрэнээ
дүүргэхын тула бүхы шада-
лаа элсүүлэн хүдэлнэ. Жэлэй
түрүүшын кварталда hү hаа-
ха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.
Апрель hарадашье амжалта-
тай хүдэлжэ гараба.

—Үбэлжэлгэшье бараг hай-
наар үнгэрбэ. Хүйтэн уларил-
тай манай Аха нютагта хүхэ
ногооной гараха саг дүтэлбэ.
Тиигэхэдэ hаалишадай ехэ hү
абаха таатай зохид саг ерэ-
хэнь гээшэ. Энэ жэлэйнгээ со-
циалис уялгые дүүргэжэ ша-
дахал байхаб, — гээд «Ком-
мунизм» колхозой бэрхэ hаа-
лишадай нэгэн Галина Бад-
маевна Габанова хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hаалишан
Г. Б. Габанова.

Д. ДУГАРОВАЙ
фототекст.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ЧЕМПИОНУУД—ХОККЕИСТНҮҮДТЭ ШАГНАЛНУУДЫЕ БАРЮУЛБА

СССР-эй Верховно Сове-
дэй Президиумэй Түрүүлэг-
шэ Н. В. Подгорный майн
22-то Кремль дотор оронoй
суглуулагдамал командын
хоккеистнүүдтэ— 1975 оной
дэлхэйн ба Европын чемпио-
нуудта гүрэнэй шангуудые
барюулба.

1975 оной дэлхэйн ба
Европын чемпионадай үедэ
спортын ехэ илалтануудые
туйлаhанай, уласхоорондын
мүрысөөнүүдтэ амжалтатай
hайнаар хабаадаhанай түлөө
СССР-эй габьяата тренер,
хоккейн талаар оронoй сүг-
луулагдамал командын аха-
лагша тренер Б. П. Кула-
гин, СССР-эй спортын габь-
яата мастернууд Б. П. Михай-
лов, В. Б. Харламов, А. С.
Якушев Ажалай Улаан Ту-
гэй орденуудаар шагнагдаа.

«Хүндэлэлэй тэмдэг» ор-
денууд хоккейн талаар оро-
ной суглуулагдамал коман-
дын врач С. М. Белаковско-
до, СССР-эй спортын габьяа-
та мастернууд В. Я. Лутчен-
кодо, В. В. Петровто, В. А.
Третьякта, Г. Д. Цыганков-
то, В. Н. Шадринда барюу-
лагдаба.

Бүлэг спортсменууд «Ажа-
лай шэн габьяагай түлөө»,
«Ажаалараа шалгарhанай
түлөө» медальнуудта хүртөө.

Шагналнуудта хүртэгшэд
спортын талаар эрхим үрэ
дүнгүүдые туйлахын тула
бүхы хүсэ шадалаараа шар-
майн оролдохободи, Эхэ оро-
нойнгоо спортивна нэрэ хүн-
дые саашадаа хамгаалхаар
бэлэн байнабди гэжэ КПСС-
эй ЦК-е, СССР-эй Верховно
Соведэй Президиумые, Со-
ветскэ правительствые,
КПСС-эй ЦК-гай Генераль-
на секретарь Л. И. Брежне-
вые найдуулба.

Н. В. Подгорный Европын
ба дэлхэйн эрхим hуури эзэл-
хэ нааданууудай үедэ ехэ ам-
жалтануудые туйлаhантайнь,
энэ жэлдэ чемпионуудай нэ-
рэ зэргэнүүдтэ хүртэhэн-
тэйнь дашарамдуулан, хок-
кеистнүүдые үнэн зүрхэнhөө
амаршалаад, Олимпиин наа-
дануудта амжалтатай hай-
наар бэлдэхыень, Советскэ
Союзай гүрэнэй тугай дэл-
хэйн оршон соо үргэгдэхэ,
манай Эхэ оронoй гимнын
ханхинадаг байхын тула
спортивна шадабари мэргэ-
жэлээ таhалгаряагүй дээшэ-
лүүлхыень тэдээндэ хүсэбэ.

Н. В. Подгорный шагнагдаг-
шадые халуунаар амаршa-
лаад, спортын шэнэ ехэ ам-
жалтануудые туйлахыень,
элүүр энхэ, зол жаргалтай
ябахыень хүсөө.

«СОЮЗ»—«АПОЛЛОН»

БЭЛЭН БОЛОhОН ТУХАЙ ТООСООН

МОСКВА. (ТАСС). «Со-
юз» — «Аполлон» гэжэ со-
вет-американ хамтын тур-
шалгын бэлэдхэлэй түгэсхэ-
лэй шата ниидэлгэдэ бэлэд-
хэл тухай үрэ дүнгэй доку-
ментдэ гар табилгаар майн
22-то дүүрэбэ. Академиин
президентын үялгые дүүргэ-
жэ байгаа академик В. А.
Котельниковэй, США-гай
Аэронавтикын ба замбуули-
най дайдые шэнжэлхэ наци-
ональна управлениин дирек-
торэй орлогшо доктор Дж.
Лоу гэгшын хүтэлбэри до-
ро СССР-эй Наукануудай
академиин Президиумдэ за-
седани боложо, проектын
директорнууд, СССР-эй АН-
ай «Интеркосмос» гэжэ со-
ведэй хүтэлбэрилэгшэд, хам-
тын хүдэлмэришэ бүлэгүү-
дэй хүтэлбэрилэгшэд, «Союз»
онгосын нэгэдэхи экипажай
командир, СССР-эй лётчик-
космонавт А. А. Леонов ха-
баадаба.

Проектын директорнууд—
доктор Гленн Ланни, СССР-
эй АН-ай гэшүүн-коррес-
пондент К. Д. Бушуев тоб-
шо тоосоонуудые хэхэдээ,
өөрынгөө ажаглалтанууд
тухай хэлээ. Тэдэнэйнь гол
удха юуб гэхэдэ, ниидэлгын
бэлэдхэл хараалhан түсэбэй
ёhоор ябажа байна.

Гурбан жэл шахуу хуга-
саа соо хамтадаа эрхилhэн
ажалнай дүүргэгдэхэ дүтэл-
жэ байнхай. Замбуулинай
ниидэлгэ мэтын иимэ орёо
ба шухала хэрэгээр хоёр
оронoй хоорондо харилсаа
холбоо бэелүүлхэ арга бо-
ломжын бии байhые энэ үе
соо бодото дээрэнь хаража
байнабди гэжэ доктор Ланни
тусхайлан тэмдэглэбэ.

Америкын мэргэжэлтэдэй
хабаадалгатайгаар хэгдэhэн
бүхы туршалганууд дүүргэг-
дээ гэжэ К. Д. Бушуев мэ-
дээсэбэ. Ниидэлгын бэлэд-
хэлэй түсэбүүдтэй зохилдуу-
лан, май, июнь соо космод-
ромуудта зарим тэды тур-
шалгануудые хэхэ, онгосо-
нууд дээрэ шухала түхеэрэл-
гэнүүдые тодхожо дүүргэхэ,
ниидэлгын түгэсхэлэй хүдэл-
мэри бүтээхэ болонобди гэбэ.

«Союз»—«Аполлон» гэжэ
проект графигай ёhоор бэе-
лүүлэгдэнэ. Тэрэнэй үндэ-
hөөр, эдэ онгосонууд 1975
оной июлиин 15-да дэгдээг-
дэхээр байха гэhэн тобшолол
СССР-эй Наукануудай ака-
деми, США-гай НАСА хэбэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ ТОБШО hОНИН

БРАШОВСКО ЗАВОДОЙ ШЭНЭ ПРОДУКЦИ

БУХАРЕСТ. Арадай заса-
гай түрүүшын жэлнүүдтэ
Советскэ Союзай техническэ
туhаламжаар Румынида ба-
ригдаhан хүдөө ажахын ма-
шина бүтээлгын Брашовско
завод шэнэ түхэлэй хоёр он-
доо трактор олоорнь гарга-
жа эхилбэ. Тэдэнэй нэгэн—
«С-1800 ИФ» түхэлэй трак-
тор предприятиин бүтээн
гаргадаг машинануудаа сооhоо
эгээл хүсэтэйнь болоно.
Иимэ тракторнууд оронoй
барилга дээрэ хэрэглэгдэхэ
юм. «У-650» Супер» трак-
тор олон ондоо ажал хэхэ ар-
гатай.

«ПРАГЫН ХАБАРАЙ» АЯЛГАНУУД

ПРАГА. Чехословакиин
нийслэлэй концертын зал-
нууд соо «Прагын хабарай»
аялганууд хэдэн үдэр соо зэ-
дэлбэ. Хүгжэмэй энэ мэдээ-
жэ харалгада хабаадалсахаар
дэлхэйн эрхим хүгжэмшэд
гушадахяа Прагада сутла-
раа.

Москвагай гүрэнэй филар-
монийн СССР-эй арадай
артист К. Кондрашинай
хүтэлбэри доро наададаг
симфоническа академическэ
оркестр искусствын байшан-
гай зал соо наадалга фести-
валиин түрүүшын үдэрнүү-
дэй ехэ удха шанартай хэрэг
боложо үнгэрбэ. «Совет хүг-
жэмшэд эрхим гүйсэдхэг-
шэд байhанаа харуулба» гэ-
жэ «Лидова демократие»
газетэ түрүүшын концерт
тухай бэшэбэ.

НИИСЛЭЛЭЙ ШЭНЭ ПАРК

БУДАПЕШТ. Венгриин
Арадай Республикын ниис-
лэлые «паркнуудай хото»
гэжэ эндэхид нэрлэдэг. Хо-
тын талмайн 6 мянга шахуу
гектар газарые парк-сэсэгли-
гууд, таримал модон эзэлдэг
юм.

Будапештын ой модото зоно-
до hаяхан үшөө нэгэ парк
нэмэбэ. Дунай мүрэнэй олти-
рогто, Обудын райондо шэ-
нээр мүндэлhэн энэ парк
Майн 9-нэй нэрэ зэргэдэ
хүртөө.

КУБЫН ЗАГАhАШАДАЙ АМЖАЛТА

ГАВАНА. Арадай засагай
жэлнүүдтэ Куба загаhа аг-
налгаяа, далайн бусад бая-
лигуудые олзоборилгоёо най-
ма шахуу дахин дээшэлүү-
лээ. Кубын түсэбтэ түрүү-
шын табан жэлэй дүүрэхэ
болотор загаhа болон далайн
бусад продуктнуудые үшөө
нэгэ хахадаар дээшэлүүлжэ,
400 мянган тоннодо хүргэхэ
гэжэ хараалаа. Загаhанай
промышленностиин үйлэдбэ-
риин хүсэнүүд орон дотор
улам хүгжэнэ.

МАГДЕБУРГЫН МАШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ АЖАЛ

БЕРЛИН. Магдебургдахи
хүндэ машина бүтээдэг Э.
Тельманэй нэрэмжэтэ ком-
бинадай коллектив үйлэдбэ-
риингөө дүрбэ hарын дааба-
ринуудые алишье талаhаань
дүүргэжэ амжаа.

Хүнгэн индустриин энэ тү-
рүү предприятиин продукци
дэлхэйн 22 орондо худалдаг-
дана. Советскэ Союз ехэ за-
хил хэдэг. Үнгэрhэн жэл-
нүүдтэ комбинат сан хатуу-
гаар хабтайлгаха 44, хүй-
төөр хабтайлгаха 270 стан,
цементын заводуудай 300
технологическа лини, метал-
лургическа предприятинуу-
дта хэрэглэгдэхэ дүүжэн 750
кран болон бусад түхеэрэл-
гэ захилшадтаа эльгээhэн
байна.

ЭДИРШҮҮЛДЭ — БЭЛЭГ

УЛААН-БААТАР. 150
үхибүүнэй хүмүүжүүлэгдэ-
хэ хүүгэдэй саадай мүнөө үе
сагай эрилтэдэ тааруу hай-
хан байшан Монголой нийс-
лэлэй түб үйлсэнүүдэй нэ-
гэндэ урган бододо. Рев-
сомолшууд, аха дүү орондо
ажаллажа байhан совет ком-
сомолшууд энэ байшан бод-
хоогоо. Залуу барилгашад
мүнөө түгэсхэлэй ажал хэ-
жэ байнхай. Улаан-Баатарай
эдиршүүл hаяар энэ бай-
шангые толложо, эрхим бэ-
лэг абахань.

ОЙН БАЯРЫЕ УГТУУЛАН

ПХЕНЬЯН. КНДР-эй
предприяти, барилганууддай,
хүдөө ажахын кооперативуу-
дай коллективууд зургаан
жэлэй даабариие болзор-
hоонь урид — Корейн Ажа-
лай партиин октябриин 10-
да тэмдэглэгдэхэ 30 жэлэй
ойн hайндэр болотор дүүр-
гэхые эрмэлзэн ажаллана.

Социалис мүрысөөнэй
ашаар үнгэтэ металлургиин
түүхэй эдэй ехэ баазануудай
нэгэн болохо Капсанска
уурхай үнгэтэ металлай Хын-
намай завод, Пхеньяндахи
бүд нэхэдэг машинануудай
комбинат, торгон бүдэй Хам-
хынай фабрика болон бусад
предприятинууд хахад жэ-
лэйнгээ, харин Чэольвоной
уурхай жэлэйнгээ түсэбые
болзорhоонь урид дүүргэ-
hэн тухайдаа мэдээсээ.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО БЭХИЖҮҮЛХЭ ЗАМААР

Советскэ правительствые толгойлогшо А. Н. Косыгинай Тунис албанай хэрэгээр айлшалалга хадаа гансашье заншалта харилсаа холбоонноймнай талаар бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тэнюун байдал бэхижүүлхэ тушаа хэгдэдэг хамтын ажал ябуулгымнай талаар хоёр ороной харилсаануудтахи шэнэ хуудаһа нээбэ, — гээд Туниcай «Аксьон» газетэ бэшэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай албанай хэрэгээр Ливиин Араб Республикада, Тунисай Республикада ошоһоной дүнгүүдые тайлбарилха зуураа, бусадшье араб оронуудай хэблэл нимэрхүү сэгнэлтэ үгэнэ.

Триполи ба Туниста болоһон хэлсээнүүдэй үедэ хоёр талын харилсаануудта, саашадаа тэдэниие ямараар хүгжөөхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа һэн. Хэнэйшье мэдэһээр, харигүрэнүүдэй мүлжэлгэ доро удаан саг соо байһанаа экономическа ба социальна гээгдэлээ дабажа гарахадань, национальна экономикоёо, эрхэ сүлөөтэ байдалаа бэхижүүлхэдэнь Советскэ Союз колониальна дарлалтаһаа сүлөөрһэн оронуудта туһалдаг байгаа, мүнөөшье туһалһаар. Тунистай ба Ливитэй Советскэ Союзай байгуулһан харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. Илангаяа худалдаа наймаанай, экономическа ба техническэ һалбаринуудай талаар һайнаар хүгжөөгдэнэ. Һүүлшын табан жэлэй турша соо, жэшээнь, совет-ливиин худалдаа наймаанай хэмжээн, тухайлхада, 5 дахин ургаһан байна.

Ливиин премьер-министр А. С. Джеллудтай, Тунисай президент Х. Бургибатай А. Н. Косыгинай хөөрэлдэхэ үедэ элдэб янзын һалбаринуудай талаар харилсаа холбоогоо улам саашадань үргэдхэхэ тушаа хэмжээнүүд хараалагдаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, совет-тунис экономическа хэдэ хэдэн проектнүүдые, тусхайлбал, уһалууриин хаалтануудые бариха проектнүүдые бэелүүлхэ тухай хэлсээ хэжэ эхилхэ гээд шиидхэгдэһэн байгаа.

Ливидэ, Туниста Советскэ правительствые толгойлогшын хэһэн хэлсээнүүдэй үедэ гадаадын политикын шиидхэгдээгүй гол шухала асуудалнууд шухала һуури эзэлээ һэн. Эдэ асуудалнуудаар хоёр талын баримталдаг хараа бодолой дүтэрхы гү, али тудалдадаг байһаниинь элирхэйлэгдээ. Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон оршон байдалай энэ хэлсээнэй гол анхаралда байһаниинь ойлгосотой ааб даа. Арабуудай үнэн зүб хэрэгтэ Советскэ Союзай үзүүлдэг туһаламжые, дэмжэлгые Ливи ба Тунис үндэрөөр сэгнэһэн байна.

Дүтын Зүүн зүгэй асуудал шиидхэхэ үедэ араб оронуудай хоорондо гарадаг арсалдаануудые дабан гараха ябадалһаа Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые амжалтатайгаар гуримшуулха хэрэг ехэнхидээ дулдыдаха байна. Энэ асуудалаар Советскэ правительствын баримталдаг хараа шугамые А. Н. Косыгин тайлбарилан хэлээ һэн. Тиихэдээ араб оронуудай «эдэ арсалдаануудые дабажа шадаха, империализмда эсэргүүсэн тэмсэдэг нэгэдэлээ бэхижүүлхэ зорилгодо өөһэдынгөө ажал ябуулгые зорюулжа, дэбжэлтэ ба эб найрамдал тээшэ дабшаха зам дээрэ нэгэдэжэ шадаха байха» гэжэ батаар этигэжэ байһанаа А. Н. Косыгин элирхэйлэн мэдүүлээ.

А. Н. Косыгинай Ливи ба Тунис ошоһоной дүнгүүдтэ зорюулагдаһан тайлбари шэнжэлэлнүүд араб оронуудай хэблэлдэ толилогдонхой. Социалис хани нэгэдэлэй оронуудтай харилсаа холбоогоо улам саашадань хүгжөөхэ гээшэ араб оронуудай экономическа ба социальна дэбжэлтэ туйлаха шухала эрхэ нүхэсэлынь мүн гэһэн һанал бодол эдэ тайлбари шэнжэлэлнүүд соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

ТАИЛАНДЫН ҮНЭН ЗҮБ ЭРИЛТЭ

Хэнэйшье мэдэһээр, Америкын далайн ябаган сэрэгшэд Окинава ба Филиппиныдэхи баазанууд дээрэһээ Таиландда хаягдаад, Таиландын правительствын захиралта, зүбшөөлгүйгөөр тэндэ буулгагдаһан байгаа. Тээсгэн эдэ сэрэгшэд Камбоджын далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй бариһан Америкын «Майагез» гэжэ судные һөөргэнь бусааха гэһэн США-гай сэрэгэй ябуулгада хабаадалсаа һэн. Энэ сэрэгэй ябуулгын үедэ Камбоджын Сиануквиледэхи портые бомбодоһон, Камбоджын нэгэ хэды канонеркэнүүдые уһанда шэнгээһэн США-гай агаарайсэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдуудшье баһал Таиландын газар дээрэһээ, Утапао гэжэ авиабаза дээрэһээ сэрэгэй даабари дүүргэхэеэ ниидэдэг байгаа.

Ондоо олон юумэ дурдалтагүйгөөр хэлэхэдэ, нимэрхүү ябуулганууд хадаа Таиландын эрхэ сүлөөтэ байдалда эсэргүү горитойхон хорото һэдэлгэ болоно гэжэ Пентагоной хүтэлбэрилэгшэдэй ойлгонгүй байхын аргагүй ааб даа. Ороной газар дээрэһээ США-гай далайн ябаган сэрэгшэдые дары түргөөр гаргаха тухай Таиландын правительствын хэһэн нэтэрүү шанга эрилтые американ тала юрэл тоогоошогүй, хэрэгсээгээшэгүй болоод байха юм.

Америкынхидтэ эсэргүүгээр Бангкок, Корат, Чиангмайя болон Таиландын бусад городуудта болоһон бүрьялма хүсэтэй жагсаалнуудай һүртэй шанга хүгжэм доро Пентагоной хэһэн хуули бусa эдэ ябуулганууд тушаа Таиландын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын эрид шууд буруушаалга энэ орон дотор байдаг США-гай саг зуурын этигэмжэтэдэ барюулагдаһан байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан, Вашингтондо байдаг Таиландын королевскэ правительствын элшэн сайд Эхэ орондоо дуудагдажа асарагдаа һэн.

Харин оройдоол хоёр—гурбан жэлэй урда тээ американ генералнууд Таиландын газар дээрэ дүүрэн засаг түрэтэй эзэд мэтээр бэеэ абажа ябадаг байгаа. Эгээл тэрэ Таиланд Вашингтоной байгуулһан СЕАТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэлэй штаб-квартира болоо, Америкын сэрэгэй олон тоото баазануудаар бүрхөөгдөө һэн. Тиихэдэ Таиландын солдадууд океанай саанаһаа үгтэһэн захиралтаар Корейдэ, Лаосто ба Урда Вьетнамда американ сэрэгэй хэһэн хорото аашануудта хабаадалсаһан байха.

Эдэ бүгэдэ дууһан болоһон үйлэ хэрэгүүд. Гэбэшье сэрэгэй хүсөөр тогтоогдоһон засаг түрын 1973 ондо унагаагдаһанай, Таиландын түүхэдэ анха түрүүшын парламентска һунгалтын болоһоной һүүлээр, эсэсэй эсэстэ, Кукрит Прамотын толгойлһон гражданска правительствын энэ жэлэй март соо засаг түрэеэ гартаа абаһанайнь һүүлээр Таиландын дотоодын ба гадаадын политикада нилээд горитой хубилалтанууд хэгдэһэн байгаа. Олониитын сэдьхэжэ байһан һанал бодолые хараадаа абажа, правительство хадаа программна мэдүүлгэ соогоо 1976 оной март болотор орон дотороо Америкын сэрэгэй албатаниие бултыень гаргаха, США-гай сэрэгэй баазануудые үгы хэхэ гэһэн эрилтэ хээ. СЕАТО гэжэ бүлэглэлһөө ороноо гаргаха тухай асуудал Бангкогто табигдадаг болобо. Камбоджодо байһан, мүнөө унагаагдаһан Лон Нолой засаг түрын солдадууд ба офицернүүдые һургахын тулада Таиландда байдаг американ баазануудые хэрэглэхэеэ болигты гэһэн эрилтэ Таиландын правительство бүри һаяшаг Пентагоной урда табяа һэн.

Тобшоор хэлэхэдэ, Таиландын газар дээрэ Холбоото Штадуудай «сэрэгэй хүсөөр байха» ябадалые — шэнэ, демократическа ба нейтральна Таиландые хүгжөөхын тулада горитой һаад тойбо болодог нимэ ябадалые шадаал һаа түргөөр үгы хэхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ ДАХИН ШАХАРДУУ БОЛОБО

Португалидахи дотоодын политическэ байдал ехэ түргэнөөр хүгжэжэ, харигүрэнүүдэй ажаглагшадые гайхуулһаар лэ байна. Үнэхөөрөөшье фашис засаг түрые унагааһанһаа хойшо жэл бишыха үлүүтэй сагай үнгэрөөшье һаань, энэ орон дотор хэдэн олон кризис болоһон байха юм. Эдэ кризисүүдэй үедэ залуу Португалиин демократиин ерээдүйн хуби заяан шиидхэгдэдэг байһан юм.

Гэхэ зуура, нимэрхүү үйлэ хэрэгүүд юрэл зүндөө болоо бэшэ. Португалиин хархис этэгээдүүдэй ехээр диилдээшье һаань, эндэхи фашизмын гүнзэгы уг унгинь эсэстээ хүрэтэрөө үшөөл үгы хэгдээгүй байһаар. Революциар засаг түрэһөө зайсуулагдаад, урдань баян байһан улад зоной түлөөлэгшэд алдаһан байра байдалаа тэхэрюулхэ гэһэн найдабариһаа арсаагүй байха юм.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнтэй ба олон түмэн арад ниитэтэй сэхэ тулалдаа хэжэ, илалта туйлажа шадахагүй байһанаа ойлгоод, хархис этэгээдүүд демократуудые өөһэд дундань бутарган һалгааха, правительствада ородог хүнүүдые эбгүй болгожо, өөһэд хоорондонь тэмсэл дэлгэрүүлхэ гэһэн зорилго мүнөө табидаг болонхой. Португалида һүүлшын үдэрнүүдтэ үзэгдэһэн политическэ байдалай дахинаа шахардуу болоһон ушарые эгээл нимэрхүүгээр сэгнэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө болоһон хёморооной удхань юуб гэхэдэ, правительствада ородог партинуудай нэгэн — социалис парти — бусад бүхы партинуудта, тэрэшэлэн Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөндэ өөрыгөө зүрюугээр табижа, өөһэдынь оруулһан хэдэ хэдэн эрилтэнүүдые хангатарнь мүнөөнэй засагаархидтай харилсахаа арсаһан байха юм. Эдэ эрилтэнүүдэй гол зүйлынь юуб гэхэдэ, «Република» гэжэ газетын редакциин ба типографиин хүдэлмэрилэгшэдые правительство болбол шангалха ёһотой байгаа ха. Эдэ хүдэлмэрилэгшэд социалистнуудай баруунай хүтэлбэриин үгэһэн хүсэд дүүрэн бэшэ, бодото байдалые буруугаар харуулһан мэдээсэлнүүдые хэблэхэһээ арсаһан байгаа бшуу.

Мүнөөнэй эдэ үйлэ хэрэгүүдэй урда тээхэнэ Португалиин Революционно соведэй политическэ комисси социалис партиин толгойлогшодой үйлэдэһэн хэтэрхы шэрүүн аашануудта анхарал хандуулһан байгаа. Энэ парти политическэ засаг түрые бүхыдэнь гартаа булимтаран абаха зорилгоор профсоюзуудта, засаг түрын нютагай органуудта, предприятинуудтахи хүдэлмэришэдэй комиссинуудта болон элдэб һонинуудые мэдээсэдэг органуудта добтолжо ороо гээд Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ассамблейн пленум дээрэ зүбшэн хэлсэхын тулада тус комиссиин бэлдэһэн документ дотор сэхэ хэлэгдэнэ.

Коммунистнууд хадаа оронойнгоо ниитын ба политическэ хүсэнүүдэй үргэн ехээр нэгэдэнги байлгын тала баримталдаг юм гэжэ национальна телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, Португалиин коммунис партиин генеральна секретарь А. Куньял мэдүүлээ. Гэхэтэй хамта, нимэ байдалые гансал коммунистнууд бэшэ, харин бүхы хүн зоной хүсэдэг байхые туйлаха шухала

Т. КУДРЯВЦЕВА,
Э. БАСКАКОВ,
А. КРАСИКОВ,
(ТАСС).

ФУТБОЛ

ЭЭЛЖЭЭТЭ НААДАНАЙ УДАА

Манай табадахи зонодо наададаг «А» классай футболистнууд ээлжээтэ — дүрбэдэхи, табадахи, зургаадахи уулзалгануудаа үнгэргэбэ. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, наадананай эхинһээ очконуудые суглуулжа, түрүү һууридa гаража эхилһэн Казахай ССР-эй командануудхэдэн нааданда шүүгдэ шүүгдэһээр гэдэргээ сухарижа захалба. Жэшээнь, өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан Благовещенскын «Амур» команда эдэнэртэ айлшаар ерэһэн Никольскын «Горняк» командын футболистнуудые 3:0 тоотойгоор шүүхэдээ, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлбэ.

Мүнөөдөө хоёрдохи һууридa гараһан манай «Сэлэнгэ» команда ээлжээтэ наадандаа Карагандагай футболистнуудтай 0:0 тоотойгоор тэнсээ һааб даа.

Казахай ССР-эй нүгөөдэ — Кзыл-Ордын «Орбита» команда Хабаровскын футболистнуудта 4:1 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, аяар гурбан һуури гэдэргээ сухариха баатай болобо. Владивостогой «Луч» Джамбулай «Химик», Эрхүүгэй «Авиатор» Усть-Каменогорскын «Восток» команданууд 0:0, 3:3 тоотойгоор тэнсэһэн байба. Манай зонын үнинэй футболистнууд — Новосибирскын «Чкаловец» Красноярскын «Автомобилист» командануудай дунда, тухайлхада, шангахан тулалдаан болоо ха. Эндэ талмайн эзэд — «Чкаловец» командын футболистнууд айлшадаа аяар 5:1 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, табан һуури урагшаа дабшаба. Мүн нүгөөдэ — Томскын «Торпедо» Барнаулай «Динамо» командануудай дунда үнгэргэгдэһэн нааданда «Торпедын» футболистнууд булюу байжа, уулзалгаяа 2:1 тоотойгоор шүүжэ гараһан байна.

Манай хүршэнэр Шэтын «Локомотив» командын футболистнууд эдэнэртэ айлшаар ерэһэн Павлодарай «Трактор» командые 2:0 тоотойгоор шүүхэдээ, энэ жэлэйнгээ нааданда түрүүшынгээ илалта туйлаба.

Үсэгэлдэр манай «Сэлэнгэ» команда «Тракторай» футболистнуудтай өөрынгөө стадион дээрэ наадаба. Наадан үдэшэ орой болоһон хойно дүүрэө. Эдэнэрэй дунда үнгэргэгдэһэн наадaнай дүн тухай мэдээсэл газетымнай удаадахи номерто уншаарайгты.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Амур» Благ.	6	3	3	0	8:1	9
«Сэлэнгэ» У-Үдэ	4	3	1	0	8:0	7
СКА Хаб.	6	3	1	2	9:4	7
«Орбита» (К-О)	5	3	1	1	8:5	7
«Спартак» С-палат.	4	2	2	0	4:1	6
«Торпедо» Том.	6	1	4	1	6:6	6
«Луч» Влад.	6	2	2	2	3:4	6
«Химик» Джамб.	6	1	4	1	5:6	6
«Горняк» Никольск	6	2	2	2	5:7	6
«Чкаловец» Н.-сиб.	6	1	3	2	6:5	5
«Шахтер» Караган.	5	2	1	2	3:3	5
«Целинник» Ц-град.	5	1	3	1	3:5	5
«Авиатор» Эрхүү	4	1	2	1	5:5	4
«Динамо» Барн.	6	1	2	3	5:7	4
«Локомотив» Шэтэ	4	1	1	2	3:4	3
«Трактор» Пав.	4	1	1	2	1:3	3
«Восток» У-кам.	5	0	3	2	4:9	3
«Автомобилист» Кр.	6	0	2	4	3:13	2

Хилын саанаhaa
• телефон • телеграф • радио

ХЕЛЬСЕНКИ

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн соведэй мэдүүлгэ

ТАСС

Хэрбээ Холбоото Штадуудта ашаг туһатай гэжэ тоолобол, дэлхэйн алишье райондо сэрэгэй харата муухай добтолго хэхээр занадаг США-гай правительствын зарим хүтэлбэрилэгшэдэй милитарис мэдүүлгые дэлхэйн олонниитэ эрид буруушаана гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

«Майагез» гэжэ американ судные «аршалха» гэһэн шалтагаантайгаар Камбоджын Кон Танг аралые, мүн тибэй хубиинь американ авиациин бомбодолго ээрхэг түримхэй бүдүүлиг ябуулга болоно. Энэ хадаа Вьетнамда, Камбоджодо США-гай империализмын диилдэһые далдалан нюуха гэһэн һэдэлгэ болоно гээд энээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

США-гай эдэ бүхы гэмтэ ябуулгануудые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет эрид буруушаан, ээрхэг түримхэйшүүлэй хорото хэрэгые сарахын тула олониитые элсүүлэн хабаадуулха уряатайгаар эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые уряалба.

США. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ ороной экономикын эгээл удаан саг соо доройтон уналга американ ажалшадай байдал эрид муудхаагоа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гэр байрын түлбэрнин нэмэһые буруушаалгын жагсаалда Нью-Йорк хотын зон гараад ябана.
ТАСС-ай фотохронико.

ХЕЛЬСИНКИ

Ээрхэг түримхэйшүүл харюусаха ёһотой

ТАСС

Хүнэй эрхэнүүдые Израилиин хархис хүсэнүүдэй бүдүүлигээр эбдэжэ байһан баримтануудые мүрдэн шэнжэлхын тула уласхоорондын комиссиин эмхидхэһэн пресс-конференци эндэ болобо. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведээр тэрэ эмхидхэгдээ.

Энэ комиссиин түрүүлэгшэ, ВСМ-эй Генеральна секретарь Ромеш Чандра пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэбэ.

Ээрхэг түримхэй ябуулгануудһаа хохидогшод, Израилиин шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан зобоогдоһон хүнүүд журналистнуудай урда үгэ хэлээ.

Пресс-конференци дээрэ мэдүүлгэ тараагдаба. Хашалта харшалалта хэһэн бүхы хүнүүд уласхоорондын сэрэгэй трибуналай урда зогсохо ёһотой гэжэ уласхоорондын комисси эрилтэ табиһан байна.

НИКОЗИ

Сэрэгэй баазануудые усадхахын түлөө

ТАСС

Кипрэй ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) үүсхэлээр арал дээрэхи Англиин сэрэгэй баазанууд тухай асуудалые Кипрэй парламент дээрэ зүбшэн хэлсэнэ. Эдэ баазанууд ээрхэг түримхэй ябуулгануудые үүдхэнэ, НАТО-гой түсэбүүдтэй холбоотой хорото хэрэг бэелүүлнэ гэжэ АКЭЛ тэмдэглээ. Эдэ баазануудые усадхахын түлөө, ороной газар дайда дээрэһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргахын түлөө тэмсэхэ уряатайгаар парти ороной түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдтэ хандаба.

БУДАПЕШТ

Холбоо барисаан хүгжэнэ

ТАСС

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар ба Венгриин партийна, гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд Будапештэдэхи уласхоорондын хабарай яармагта хүрэбэ.

Энэ яармагта Венгриин промышленность али бүхы талаһаань һайнаар табигдан харуулагдана гээд Я. Кадар МТИ-гэй корреспондентдэ мэдүүлээ. Социалис оронуудай хоорондын экономическа аша үрэ ехэтэй харилсаае хүгжөөн бэхижүүлгэдэ Венгриин арадай ажахы ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Советскэ Союзай энэ яармагта хабаадаһан ушарынь удха шанартай байна гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь тэмдэглээ. Саашадаа СССР-эй арадай ажахы Венгридэ илангаяа шухала удха шанартай болохо байна.

ЖЕНЕВЭ

Конгресс хүдэлмэрөө дүүргэбэ

ТАСС

Сагай уларил шэнжэлхэ бүхэдэлхэйн эмхиин (ВМО) долоодохи конгресс эндэ хүдэлмэрөө дүүргэбэ. Сагай уларил шэнжэлэгшэдэй уласхоорондын харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, сагай уларил шэнжэлхэ бүхэдэлхэйн албанай түсэб бэелүүлгые хаража үзэһэн, шэнэ түсэб баталан абаһан байна.

Саһа, бороо өөһэдынгөө арга хүсөөр оруулалгые ехэдхэхэ арганууды конгресс хаража үзэбэ.

Египедэй түлөөлэгшэ доктор М. Ф. Таха ВМО-гой президентээр нэгэн дуугаар һунгагдаа. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гидрометеорологическа албанай главна управлениин начальник профессор Ю. А. Израэль ВМО-гой вице-президентээр һунгагдаһан байна.

ВЬЕНТЬЯН

ВЬЕНТЬЯНДА МИТИНГ БОЛОБО

ТАСС

Олон мянган хүнэй хабаадалгатай митинг Лаосой ниислэл хотодо болобо. Амгалан байдал һэргээхэ, национальна эблэрэлгэ туйлаха, эб найрамдалта, бэеэ даан байдалтай, сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй, нэгэдэмэл, демократическа ба һалбаран хүгжэһэн Лаосые байгуулха тухай хэлсээе бодото дээрэнь бэелүүлхын тула национальна нэгэдэлэй Саг зуурын правительствын һүүлэй ябуулгануудые митингдэ хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Саг зуурын правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Фуми Бонгвичит митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаае хаража үзэхэ тухай асуудалаар Лаосой правительство США-тай һаяар хөөрэлдөөнүүдые эхилхэ юм гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Уласхоорондын хүгжэлтые залан хүтэлбэрилхэ американ эмхи Лаосто хүдэлһөөр.

Американ хүдэлмэришэдые оронһоо гаргаха, американ энэ эмхиин ажал ябуулга болюулха эрилтэ Лаосой демократическа олонниитэ табина.

БРЮССЕЛЬ

„АТЛАНТИЧЕСКА НЕДЕЛИ" НЭЭГДЭЭ

ТАСС

НАТО-гай обороные түсэблэлгын комитедэй «1975 оной Атлантическа недели» гэжэ нэрлэгдэдэг заседани Бельгиин ниислэл хото шадархи Эвере гэжэ багахан хотодо нээгдэбэ.

1977—1982 онуудта бүлэглэлэй сэрэгэй политикын зорилгонуудые, гол ёһонуудые тодорхойлологдо хабаатай асуудалнуудые заседанида хабаадагшад — НАТО-гай гэшүүн 13 ороной оборонын министрнүүд хаража үзэхэ байна. Францин, Грециин түлөөлэгшэд заседанида хабаадалсанагүй, Эдэ оронууд НАТО-гай сэрэгэй эмхиһээ гараһан юм.

Хойто-Атлантиин бүлэглэлдэ хабаатай оронуудай арминуудта шэнэ түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ, бии байгаа буу зэбсэгүүдысэнь һайжаруулха, стандартизацилха хэмжээ ябуулгануудые түсэблэлгын асуудалнууд заседаниин зүблэхэ зүйлдэ табигдана.

Оборонын министрнүүд Дундада далайн оршондохи байдалда анхаралаа ехээр хандуулха байна. НАТО-гай сэрэгэй эмхиһээ Грециин гараһан ушар, грек-түүрэг харилсаанай улам хёмороотой бололго энэ бүлэглэлдэ хабаатай оронуудай һанааень зобооно.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» майн 21-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн 18-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер таагшад — 4527 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 74 түхэриг, гурбан номер таагшад — 4 түхэриг абаха.

«Спортлото-2»: Мүн лэ нэгэшье хүн зургаан номер таабагүй. Табан номер таагшад — 2730 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 68 түхэриг, гурбан номер таагшад — 3 түхэриг абаха байна.

Энэ тиражай шүүбэринүүд 1975 оной июниин 1-һээ июлиин 1 болотор түлэгдэхэ. Ээлжээтэ тираж майн 2[illegible]-да үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

Уншагшады[...] hонирхохол байхат

АРБАДАХИ ЗУУН ЖЭЛЭЙ БУЛАША

hОНИРХОЛТОЙ СУГЛУУЛБАРИ

ХОЁР ТАРХИТАЙ МОГОЙ

ЗҮҮНҮҮДЭЙ ДОБТОЛ[...]

КЕРАМИКААР БҮТЭЭГДЭЭН ДВИГАТЕЛЬ

ЛУПА ДОРО... ИТАЛИ

(ТАСС).

1975 оной «Вокруг света» журналhaa абтаба).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Союз—18» ниидхүүлэгдэбэ» — ТАСС-ай мэдээсэл. «Уһалууриһаа — үндэр баян ургаса» — түрүү бэшэг. «Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй хабар» гэһэн ниитэ гаршаг доро материалнууд толилогдобо. Депутадта кандидадууд һунгагшадтай уулзана.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Миллион дахин...» — Н. Мараевай статья. Депутадта кандидадуудай фото-зурагууд.

Гурбадахи хуудаhанда. «Хамтын хүсэлэл оролдолгоор» — хөөрэлдөөн. «Ажалай ветеранууд — залуушуулые хүмүүжүүлэгшэд» — Ц. Дондуковой статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Уласхоорондын шэнжэлэл. Нютаг нютагай һонинууд. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Хүдэлмэришэнэй депутадуудай түрүүшын Совет». Иваново-Вознесенскиин хүдэлмэришэнэй депутадуудай Соведэй 70 жэлэй ойдо. 10.45 — Л. В. Бетховен. Оркестртэй наадаха фортепианын гурбадахи концерт. 11.20 — «Эжын һургуули». 11.50 — «Уран зохёолшо В. Каверинэй зохёолнуудай хуудаһанууд». 12.35 — 12.45 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Восход» гэжэ студиин үхибүүдэй хоорой концерт. 13.15— «Шадамар гарнууд» (үнгэтэ). 13.45 — «Уран зохёолой уулзалганууд». М. Исаковский. 14.25 — «Чайковский» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 16.00 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые — уридшалан!». 16.35 — И. Ольшанский. «Такая короткая, долгая жизнь», — телевизионно олон серитэй повесть түрүүшынхеэ харуулагдаха. 1-дэхи бүлэг — «Хүлеэлгэ». 17.40 — Агаарай долгиндо — «Залуу наһан» гэһэн дамжуулга. «Мэргэжэл тухай хөөрөөнүүд». Гагнууршад. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. «Һолонго» гэжэ арадай уран бэлиг тухай уласхоорондын фестивалиин телевизионно программа (үнгэтэ). Венгриин Арадай Республика. 19.45 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые — уридшалан!» КПСС-эй Кемеровэй обкомой нэгэдэхи секретарь Л. А. Горшков дамжуулгада хабаадалсана. 20.30 — И. Ольшанский. Телевизионно повестиин 1-дэхи бүлэг — «Хүлеэлгэ».

Улаан-Үдэ. 21.35 — Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.55 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 22.05 — «Түсэбтэ табан жэлэй түрүү эхэнэрнүүд» — телеочерк. 22.35 — «Чайковский» — кинофильм (1-дэхи сери) 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.40 — Соёл гэгээрэлэй училищиин һурагшадай концерт. 20.20 — Телевизионно һонин. 20.40 — «Нүхэр хүдэлмэришэн». 21.10 — «Хүн ба байгаали».

«Орбита». 21.35 — «Уран шүлэгүүд». В. Незвал.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-[illegible], зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-[illegible], сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-[illegible], информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95 фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03511. Заказ № 1044